

Gyermekeknek

Legbiztosabb szer váltóláz, hideglelés és szármárhogás ellen a magyar orvosok által 40 arannyal jutalmazott **Rozsnyai világhírű Chinin-czukorkája és Chinin-csokoládéja**

Nem keserű és így gyermekek szívesen veszik. Milliónyi nagy érdemmel kiütközött és törvénytelenül. A valódi készítmény csomagoló papírosán Rozsnyai M. névvalására látható. 1 drb ára 12 fill. 25 drb egy dobozban 3 korona.

Kapnató minden gyógyszerárban. — Készíti a felfaltó: **Rozsnyai Mátyas gyógyszer.** Aradon, Szabadság-tér 8. szám.

A keblek erősítésére és fejlesztésére a Pilules Orientales közelébe semmi sem jöhet.

Szép, kemény és kifojt kebel mindig nagy vágya volt az elegáns hölgyeknek, mert elengedhetetlenül hozzátartozik a szépség teljességéhez.

Talál nem fölösleges ismételné a hölgyeknek, akiknek keble nincsen elegendő módon kifejlesztve, vagy azoknak a sokaknak, akiknek mellette nem rendelkeznek azaz a ruganyossággal, amelyet a modern divat megkövetel, hogy egyedül a Pilules Orientales adják meg az ideális kebel, amely elegánsan harmonizál a derek karcsúságával.

Sok másféle szert és kezelést hirdetnek még, mint csodaszereket, de eddig mind hiábavalóan bizonyult és képtelen volt a Pilules Orientales-nak átvenni a teret, amelyet ma az egész világon ismernek és kedvelnek. De mindez nem tart vissza némely utazót attól, hogy időnkéntre kíméletlenül ne hirdesse a maga készítményét. Ezek az igéret, sajnos, nem válnak be s a hölgyeknek az a része, amely hihet ad ezeknek a csodás magasztalásoknak, a nagy költség ellenére is eszlódik. Ezek a hölgyek jobban tettek volna, ha mindjárt a Pilules Orientales-t használják, mert akkor sok csalófiást elkerülhettek volna.

Azon hölgyek száma, akik a Pilules Orientalesnek köszönhetik a gyönyörű mellét, nagyobbodik napról-napra és a hálaük kiütközött leveleikből, amelyek — hivatali titok akadályoz abban, — hogy teljes szövegükben közöljük, de amelyek a Pilules Orientales elváthathatlan hatásának ószinte és autentikus bizonyítékai.

Igy ír pl. de C... hölgy: *Teljesen meg vagyok elégedve azon eredményemmel, amelyet elértem a Pilules Orientales-sel. Legyen bármilyen, a szíriát bármilyen fogom Önnek írom, hogy fogok jó és jól eredményt reklámozni az Ön piaci részére.* Mme de C... rue Bayen, Paris.

Es a másik: *Drum!* A Pilules Orientales nagyon jól tesznek és kiválóan aszkert, látom örömmel azon beszállt lassan elhinni, amelyek körültekintő keblemet. Most már nem csak kétségbe, hogy szép keblek fogok visszakapni, amelyet több év óta elvesztettem.

Louise M... rue Franklin, Paris. A Pilules Orientales használatát által csodálatosan megjutok a fiatal leányoknak épp úgy, mint azok hölgyeknek, kiknek keble tökéletlenül van kifejlesztve vagy szárazság és beteg-szennvedet.

Gyenge egészséggel és szervezeti egyének is bevehetik azokat, ahogy a következő két kivonat mutatja: *Drum!* En nagyon meg vagyok elégedve a Pilules Orientales-sal, amelyek nemcsak kisse nagyobb kebel adnak, hanem egészségesebb is vagyok. Ma 20 éves vagyok, erősegyen voltam a legelső gyerekkorom óta és csak azért, hogy veszem az Ön Pilules, látom erősegyenemet eljutni.

Mlle G... place St-Pierre, Toméni.

Uram! A barátnóm, akivel megismerkedtem a Pilules Orientales, nagyon meg van velük elégedve. Sőt gyomorgörsei voltak, amelyek eljutottak. L. F... rue Couray, Granville.

Igy a Pilules Orientales nem ártanak soha sem az egészséggnek, sem a gyomornak. Különböző kizárólag ártatlan és jótévő anyagokat tartalmaznak s nem veszélyes szereket, mint arzen vagy más és soha nem merült föl panasz 30 év óta, amióta minden országban hölgy és fiatal leány használja. Az orvosok maguk elismerik értelmét; rendelik pácienseiknek, amit a következő level bizonyít:

Uram! Tovább is rendeltem a kitűnő Pilules Orientales produktumot az én piaciemenemnek és örömmel kijelentem Önnek, hogy ennek számos sikert közölhetek.

Docteur G... & N... (Loire-Inférieure.) A kezelés jó hatása azonnal kifejezésre jut és tökéletes lesz a hatás 2 hónap alatt, sőt gyakran néhány hét alatt, ahogy a következő két level mutatja:

Uram! Ité nap óta szedem a Pilules Orientales és már megelégedettséggel megírom eredményt veszek észre. Mme H... L... rue Condart, Marseille.

Uram! Ezennel írok Önnek gratulálni Pilules Orientalesért, amelyet jobban lehetne csodálni, nemcsak, hogy egyetlen üveg elpendő volt, hogy eltüntess mellhorpadásomat, amely keblem mindkét oldalán volt. Most gyönyörű keblem van. Az én puha mellem magam menvedett, s én az Ön Pilules-től el vagyok ragadtatva. Mme A... L... rue Vevey, Vevey.

Ité félbeszakítjuk a cizálásokat, amelyek a Pilules Orientales hatásait mutatják, amelyek nem engedik észre tévesztési egyikével sem azoknak a nem reális szerekeknek, amelyek napról-napra megjelennek, amelyek a Keleti pilulák hatásait mutatják, amelyek nem engedik észre tévesztési egyikével sem azoknak a nem reális szerekeknek, amelyek napról-napra megjelennek.

Igy tehát a hölgyek, ha javítani akarják keblük esztétikáját, ha mellük nem elég kiterjedt vagy kemény, ne habozzanak a Pilules Orientales-t használni. Néhány hét alatt legkedvesebb óhajukat teljesítve fogják látni és nem fogják legrosszabb derékallat megáldott barátjójukat irigyelni. Meg lesz lepeve és elragadtatva az önel teljesül gyors átalakulásait.

Egy üveg Pilules Orientales ára, használati utasítással együtt 6-45 postautalványon való beküldése ellenében, vagy 6-75 kor. utánvételt. J. Hatie, Pharmaciën, 45, rue de l'Échiquier, Paris. Raktár Ausztria-Magyarország részére: **Tóth József gyógyszerész,** Bpest, IV., Király u. 12. Vertriebs Franz. hosmet. Artikel Wien. XII. Bez., Teichackerstrasse 6.

Legjobb beszerzési forrás!

Kész ágyak jó cseh ágytollból!!!

Születésén vör. mangingta (inlett) töltve, egy danyha 180x120 cm. 2 párnával, mindegyik 80x40 cm. uj, púha, tartós tollal K 16.—. Félpely K 20.—. Pely K 24.—. Danyha egyéni K 10.—, 12.—, 14.— és 16.—. Félpárna egyéni K 8.—, 9.50 és 4.—. Készlet, danyha 200x140 cm. K 13.—, 14.50, 17.50 és 21.—. Elhész félpárna 90x70 cm. K 4.50, 5.50 és 1.50. Ót k. szürke toll K 9.40, jobb K 12.— K 16.ig. Félpely K 17.—. Ót k. uj, jó, fehér, pormentes ágytoll K 24.—. Töltés K 30.—, jobb K 35.—. Legnagyobb uradalmi fozt. K 45.—. Ót k. foztatón 65 Hbkör K 20.— és K 30.—. Félpely, nagyelyű K 5.—, jobb K 6.—. Finom matrasztó pely K 6.50 1/2 kg. kint. Szürke pely 1/2 kg. K 2.50 és 3.—. Székülés bárminté utántölt. Beszerzés postadimenzióval ellenében. **Sigmund Lederer, Janowitz a. Angel Nr 145. bei Klattau, Böhmen.**

+ Csak a hölgyeket érdekli! +

Első magyar női egészségügyi és testápolási cikkek szaküzlete

KELETI I.

A női saját gyártmányú és kifőrdő külföldi készítmények: Hárkók az összes alatti bántalmak ellen. Eredeti párisi fűzők és mollitartó aptermotünk részére, valamint higiénitűzők ferde nővédek számára. Cs. és kir. szab. sírkötők. Egyenestartók. Higiénikus havibajkötők! Gumihártyák. A legkiválóbb francia és amerikai női óvszer különbözőeségek. Uj! Auto Vaginal Spray. Uj! Irrigátorok, bidék, valamint az összes betegápolási cikkek. — Csak szakavatott női kiszolgálás. — Méréskölt és polgári árak. **Képes árjegyzék ingyen és bérmentve**

Az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár

67-ik évi rendes közgyűlését

folyó 1914. évi február hó 7-én a. u. 4 óraker központi osztályában (V. ker., Dorottya-utca 4. szám alatt, saját épületében) tartja, melyre a t. cz. részvényesek az alapszabályok 12., 14. és 15. §-ai értelmében tisztelettel meghívottak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentésének, valamint a múlt évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása, s az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása iránti határozathozatal.
  2. Az alapszabályok 49., 150. és 157. §-ainak módosítása.
  3. Egy igazgatósági tagnak választása egy évre.
- ☞ Azon t. cz. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni s szavazati jogukat személyesen vagy más meghatalmazott részvényes által gyakorolni óhajtják, sziveskedjenek az alapszabályok 18. és 20. §-ai értelmében legkésőbb 1914. december hó végéig saját nevükre írt részvényüket még le nem járt szavazati joggal együtt legkésőbb 3 nappal a közgyűlés előtt, tehát legkésőbb beérkezni február hó 4-ig a takarékpénztár központi vagy budapesti (V. Dorottya-utca 4. sz. vagy II. Fő-utca 2. szám alatt) letenni, ugyancsak a megválasztott 1913-évi zárszámadások és a felügyelő-bizottsági jelentés példányai az alapszabályok 154. §-a értelmében folyó évi január hó 30-ától kezdve átvehetők.

Budapest, 1914. évi január hó 19-én.

Az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár igazgatósága, Franklin-Társulat nyomdaja, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

CHINA EZÜST

evőeszközök, kávé-, tea- és molka, továbbá likör-, sör- és borkezesítők, szivargarnitúrák stb. nagy választékban. Megrendelések legelőszöbában: ug. készpénzért mint 20 havi

részletfizetésre **Elek és Társa rt.** Bpest, IRODAK: V., Bálvány-u. 18. ÜZLET: VI., Andrásy-ut 1.

Legújabb kimerítő nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve. — Kívánatra a postaköltség viselése ellenében megtekintésre is szállítunk

ERDŐSÍTÉSRE

alkalmas minőségben (díjmentesen csomagolva és a kólyai vasúti állomásra feladva) Mauthner-magból készített akáccsemete 1-3 éves, ezekenkívül 5-10 Kért. Csedicssemete 1-2 éves, ezekenkívül 10-40 koronáért kapható.

DOBOS IMRE ny. főszőlőbíró utóda, **DOBOS LASZLÓ** facesemete telephely, **KÓTÁJ**, Szabolcs m. (vasút, posta, telefon helyben). Árjegyzék kívánatra ingyen küldetik.

G. WASHINGTON

kávé által 1 pillanat alatt a világ legjobb kávéját ihatja. Hideg-, meleg-, forróvízben estejben azonnal oldódik. Kapható mindenütt 1.50 K-ért. Osztr.-magy. monarchia részére kiz. egyedarisított.

Freudiger és Radó Budapest, VI., Dassoewy-utca 34. szám. — Telefon 29-75.

HIRSCH és FRANK

Budapesti-Salgótarjáni Gépgyár és Vasúttóde Részvénytársulat **BUDAPEST, VI. KER., ARÉNA-UT 127. SZ.** Külön osztály

téglagyári gépek.

GYÁRT: faltégla és oszlopájtókat, téglagyártó és agyagmozgató gépeket legújabb és legjobban bevált szerkesztésekben.

Elvállalja anyagvizsgálatok kivételét és teljes téglagyári telepek létesítését. **Tervek és költségvetések díjtalanul.** **ELSŐRANGU REFERENCIÁK.**

VASÁRNAPI UJSÁG

7. SZ. 1914. (61. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ **HOITSY PÁL.** BUDAPEST, FEBRUÁR 15.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Egyes szám ára 40 fillér. Előfizetési feltételek: Egészévre — 20 korona, Félévre — 10 korona, Negyedévre — 5 korona. A Világkronika-val negyedévenként 1 koronával több. Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldj is csatolandó.

A KIRÁLY LEGÚJABB MELLSZOBRA LIGETI MIKLÓS MŰTERMÉBEN. (A SZOBOR MELLETT A MŰVÉSZ).

A porcellán muzsika

Regény. Irta Szini Gyula

(7-ik kötetemény.)

Ezer korona fixumot biztosítok neked egy hónapra és ezt az ezerkoronást, a mit a zsebedbe tettem, bele sem számítom.

Pedig én ekkora pénzt ingyen nem fogadhatok el. — mondta Kóbor Kutya.

Ugyan ne bosszants, te eleven Schlemihl Péter! A jó Isten sem akarja, hogy kölcsönönnél és előlegnél egyébezzel is juss, olyan élhetetlen természet lakozik benned! Egyenesen visszarágrod a pénzt, ha közeledik feléd, te szent avagy örült!

Hagyjuk ezt a kérdést. — felelte Kóbor Kutya. — Én nem látok beléd, te nem látsz belém. Nincs a földön két ember, a ki megértené egymást.

Mindig a filozófia visz téged téves útra, — szolt Olivér. — Lásd, én nem bölcselek, én élek. És neked is így kellene tenned. A te hatalom tehetőség előtt a legmagasabb akadályok is le kellene, hogy hulljanak. De te szándékosan barrikádozol el magad előtt az utadat. Kicsinyes hittű, kicsinyesen élő, túlságosan lelkiismeretes, túlságosan becsületes és óvatos vagy. Félsz az emberektől, nem tudsz velük korteshangon beszélni, nem tudod őket a magad céljaira kiharaszni. Egy kis, szerény, tehetetlen Jézuska vagy, a kit valami Nagy Kristófnak kellene átvezetnie a mindennapi dolgok és otrombaságok tengerén. Engedd meg, hogy én legyek az élmelegnek az a Nagy Kristófia, a ki átvisz téged a tengeren, a nélkül, hogy a lábad iszapba érne. Gilt?... — Az ékezlést fejlesztő eszközök közül — mondta Kóbor Kutya — a retorikai kézikönyvek mindig kifejejtik a keserű Pommeryt és az édes Cliquot-t.

Annak bizonyítására, hogy nem ittam el egészen az eszemet, egy rideg üzetet ajánlok fel neked. Figyeld ide, — szolt Olivér. — Ha velem csinálod meg a Pantheon tervezetét, biztosan miénk a diadal. Korvin Ákos olyan biztos, mintha az apám volna. Két külföldi juror is érkezik Pestre. Tudod-e, kik ezek a jurorok? Legbizalmasabb barátaim, a kiktől egy sereg intim és baráti levelét mutathatok neked. Ha velem együtt pályázol a Pantheonra, már most eszkomptálhatod a Kereskedelmi Banknál azt az összeget, a melyet pályadíjjul nyerni fogsz. — De hiszen neked építész diplomád sincs! — szolt Kóbor Kutya.

Gyerekes, naiv beszéd ez, édes öregem! — kiáltott föl Olivér. — Tudod-e, hogy kik számára találták fel a diplomát és a számlálót? A gyöngye, együgyű, szerény, becsületes emberek számára. Az okos embernek egyetlen diplomája az esze és ez előtt megnyílnak azok az ajtók is, a melyeket a diplomák hiába ostromolnak. Ne habozz sokat! Csapj föl, bátyám! A Pantheon pályadíját és építését Dávid Gábor és Csárday Olivér tervezők már ebben a pillanatban megnyerték, a mikor kézfogással szövegetek!

Kóbor Kutya nem fogadta el a feleje nyújtott kezét:

Barátom, — szolt, — te egy rideg üzleti eszmével jössz. Engedd meg, Olivér, hogy ajánlatodra én is ajánlattal felelhessek. Engem félig-meddig ígért köt, hogy a Pantheonra Oláh Holubárral együtt pályázzam. Őszintén szólvá, ez a dolog sohasem volt inyemre, mert Holubár számár embernek tartom. Olaj és víz nem egyesülhet. Előttem sokkal rokonszenvesebb volna, hogy egyedül csináljam meg a tervet és te legfőbbje a nevedet adnád hozzá, hogy a pályabíráknak vagyis az ördögnek is eleget tegyék. A földön vagyunk és itt tiszta mennyország pokol nélkül el sem gondolható. — Nagyon helyes beszéd! — jegyezte meg Olivér.

De — szolt Kóbor Kutya és fölemelte a hangját, — akármilyen jóra való és együgyű ember vagyok, mégis inkább róka vagyok, sem hogy magamról két bőrt engednék lenyúzni! — Nem értelek, — szolt Olivér. — Te engem kétféleképp akarsz kiharaszni Holubár ellen, — felelte Kóbor Kutya. — Elő-

ször a Pantheon ügyében!... Másodszor... a felesége ügyében! Ez a kettő pedig együtt nem megy. Sokkal lelkiismeretesebb ember vagyok, sem hogy el tudnék hallgatni valamit a gondolatomból. Holubárnak le vagyok kötelezve, mert jó volt hozzáam és hálátlan nem tudok lenni, ha akarnék sem. Az én ajánlatom tehát veled szemben egész teljességében így hangzik: Én megcsinálom veled együtt, illetve a te neved belevonásával a Pantheon tervét, viszont te minden időre, örökre lemondasz Livia asszonyról. Ez becsületes alku, ebbe szívesen belemegek.

Ha már szóba hoztad ezt a dolgot, végre föl akarom nyitni a szemedet, — szolt Olivér. — A te tévedésed ott van, hogy azt hiszed, hogy én el akarom csábítani Liviát. Az igazság az, hogy Livia szerelmes belém. Még ez sem fűdi teljesen az igazságot. Van egy nagyon durva pesti szó, a melyet jó társaságban nem szokás mondani, de énnekem, a ki alapjában véve pesti práter-utcai csirkefogó vagyok, ez a szó mindent kifejez. Livia »bukik rám!« Borzasztó, hogy ilyen nyersen kimondom! Ez az asszony valóságos hisztéria és nekem kell mindenféle furfangos eszközöz folyamodom, hogy előre kitérjek, megszökjek...

Kóbor Kutyával elkezdett forogni a világ. A hazugság és rágalom ilyen nagy fokára nem tartotta volna képesnek Olivért. Ez az ember a maga mezitelen és forró önzésében állt eléje hirtelen. Csak most kezdett neki igazán impónálni Olíver. Fékeltlen, fantasztikus romlottságával. És egyszerre világos lett Kóbor Kutya előtt, hogy Olivér, ha előreláthatólag asszonyok is fogják a sírját megásni, képtelen arra a szerelemre, a mit a költők dicsőítenek. Nála az egész hús és pénz kérdése. És a Livia ébredő, csodálatos, színes, nagy szerelmét sem tudja másképp látni, mint a pocsolja szemszögéből. »Hisztéria!« Csak ez a szava van egy asszonynyal szemben, a ki testét-lelkét oda akarja neki dobni!

Kóbor Kutya erős, szent fogadalmat tett magában, hogy ezt a szerencsétlen asszonyt vissza fogja tartani mindenáron rettenetes eltéveldéséről, borzasztó végzetéről.

És még valamit akarok mondani, — szolt Olivér. — Ha én tölem akarod övni Liviát, ezzel csak azt éred el, hogy Avramescu karjába fog szédülni. Ez az asszony valakinek az örvényébe okvetlenül bele fog sodródni és Holubár barátunknak mindenképp veszendő ügye van... Most látom csak, hogy mennyi pezsgőt ittam, hogy ilyen színtén fecsegek.

Olivér az órára nézett: — Még csak egy óra van. Lemegyek még a kávéházba és megiszom egy feketét. Csak azért néztem haza, mert egész nap nem voltam itthon és kíváncsi voltam, hogy lelvél vagy vendég nem kerest-e. Nincs kedved, hogy velem jöjj?

Aludni szeretnék, — felelte Kóbor Kutya. — Akkor feküdj le, — mondta Olivér. — Az inasomnak meghagynom, hogy jó ágyat vessen neked és ne az én szobámban, mert én lehet, hogy csak reggel hét óra felé vetődöm haza és nem akarlak zavarni. Te csak aludj nyugodtan és ne ijedj meg, ha reggel négy óra után csöngetést hallasz. Ilyenkor szokott jönni a kis Baby.

A kis Baby? — Táncozósnak a »Casino d'Hiver«-ben. Mint pályásbaba jelenik meg a színpadon. Elragadó gyermek, de van már huszonhét éves. Öreg csont és nagy múltja van már. Egyszer el fogom mondani, mert téged is érdekelhet a dolga. Engem nagyon szeret és nem tud hazamenni a nélkül, hogy be ne kukkantana hozzáam és boldog, ha az inasomtól megtudhatja, hogy nincs semmi bajom. Nem feketek semmi súlyt a leányra. Ha kedved támad, akár el is csapható a kezemről... Pá Pá Aludj jól!

Olivér a szemébe csipentette a monokliját és duzzadó jókedvvel szolt:

Mit szólsz hozzáam? Mindenki bukik rám.

Livia asszony, a Baby és még a kis Turbotné, a ki egyre küldi hozzáam Párisból a szerelme-sebbnél szerelme-sebb levelezőlapokat. Az ősz-szel talán föl is keressen. A Champs Elysée-n lakik, gyönyörű villában, de nem a férjével. Elvált tőle és egy francia miniszter maitresse-e lett. Sietnem kell, míg a mostani kormány meg nem bukik...

Kóbor Kutya álmélkodva nézett Olivér után, a ki még a lépcsőházban is vidáman füttyölte: — »Voltam király Beóciában...«

Doktor Kövi.

Kóbor Kutyanak kétségtelenül megvolt az a komondor-teremtése, hogy mindenféle házhoz hamar hozzátördött. Nem telt belé néhány nap és már egészen megszokta Csárday Olivér házat. A kellett két urat szolgálta, mint Oláhéknál, a hol Livia asszony mindig fontosabb személyiség volt a házban, mint Oláh Holubár.

Olivér néha napokon át nem ment baza vagy csak aludni tért meg, úgy, hogy az egész nagy, pazarló módon berendezett lakásban Kóbor Kutya kedve szerint elterpeszkedhetett. A takarító-asszonyon kívül a házi személyzethez még csak egy »doktor Kövi« név ember tartozott.

Ez a Kövi félig szolga, félig segédszerkesztő volt Olivér oldalán. Csárday valamelyik éjjeli vándorlásában szedte föl doktor Kövit, a ki mint valami megvert, túlságosan alázatos eb csatlakozott hozzá és többé nem is hagyta el.

Nagy, kopasz homloka, barátságosan gyermeki szeme, örökké kedves, örökké mosolygó arca, alázatos hűsége megfizethetetlen kincsét jelentettek Olivér számára. Kövi takarított, Kövi leveleket vitt a postára és Olivér női ismerőseihez, Kövi kéziratok után szaladgált, Kövi behajtotta az előfizetők nyugtáit, Kövi három idegen nyelvből fordított magyarrá, Kövi fejből tudta a gothai almanachot, ismert minden mágneset, a mágnások családfáját, lakászinét és azt is pontosan tudta, mikor és hol lehet valakit a legalkalmasabban megtalálni.

És e fontos szolgálatok fejében nem kapott egyebet Olivértől, mint lakást, olykor ebédet, néha kevés kis pénzt és nagyrájkát egy pohárka boroviczkát, a melyért doktor Kövi élt és halt. A doktor név úgy ragadt rá, hogy a göttingiai egyetem filozófiai doktorának mondotta magát és a milyen csudálatos ember volt, valószínűleg igazat mondott, a nélkül, hogy valaki ezt elhítte volna neki.

Csárday úgy tartotta, mint a régi fejedelmek az udvari bohócokat. Doktor Kövi állandó áldozata volt mindenféle tréfának, a mit Olivér és barátai kitaláltak a rovására. Még a nevet is eleszfutották, hol Samu, Salamon, Izidor néven hívták, hol fantasztikus és regényes neveket adtak neki, mint pl. Agenor, Teleszför, Zebedeus, Apollináriusz.

A legvaskosabb tréfák nem tudták kihozni doktor Kövit anyagi túrelmének sodrából és mosolygó jószágából. Ha éjjel álmában vízzel öntötték nyakon, csak egy pillanatra torzult el az arca az ijedelemtől, aztán újra szeliden mosolygott. Mintha nem lett volna lelke, önzete, soha egy pillanatra sem zúdult föl az elbánás miatt, a melyben Olivér részesítette. Hiúság azonban bőven volt benne. Szerette, ha tudósok tartották, ha páratlan emlékezőtehetségét ragyogtathatta és különösen kedvelte a latin mondatokat, a melyek közül az »Aurora musis amica« szólas tetszett neki a legjobban. Ezt minden alkalommal és minden ok nélkül ismételtette.

A legtitokzatosabb szokása azonban az volt, hogy a hóna alatt állandón magával cipelt egy papiros-paksamétát, a melyben, úgy látszott, régi újságok vannak összegyűjtve. Ettől a rejtélyes csomagtól a világról sem vált volna meg, drága pénzért sem mutatta meg senkinek és úgy őrizte, mintha az élete múlt volna rajta. Még Olivérnek sem adta a kezébe a misztérió-zus pakkot. Olivér barátai azonban egy ízben

kifogták rajta. Boroviczkával leittatták doktor Kövit, a ki olyan mély álomba merült, hogy nem vette észre, hogy a csomagja szentségtörő kezébe került. Régi újságok voltak benne, de Olivér barátai hiába nézték át az érdekes paksamétát, nem tudták kideríteni, hogy miért ép ezeket az újságoszlányokat cipelte magáva doktor Kövi egy élete keresztül.

Az egész ember olyan különös lelki vonásokból volt összeállítva, mintha az élet egyszer túl akart volna tenni E. T. A. Hoffmann fantáziáján is. És a milyen különös, megmagyarázhatatlan volt dr. Kövi élete, olyan titokzatos volt a halála is. Fáradtan, végkép megtörve, betegesen jelentkezett a Rókus-kórházban, a hol nyomban ágyba fektették a negyven fokok lázával. Az orvosok konziliumot ültek felette és megállapították, hogy legfeljebb ha még két napig élhet. Latinul beszéltek egymás közt és nem sejtették, hogy a nyomorúságos beteg koldus minden szavukat érti. Mikor egy negyedóra múlva megint keresték, doktor Kövi nem volt sehol. Orvosok, apácák, szolgák ijedten kutatták át a kórház hatalmas épületét, de hiába. Doktor Kövinek sehol semmi nyoma nem volt, még csak elmenni sem látták. Nem volt más hátra, mint detektívre bízni a dolgot. A titkos rendőrök teljes huszonnégy órán át kutattak utána és végre megpillantották egy vendéglőben, a mely a kórház térszomszédságában volt. Doktor Kövi a legnagyobb lelki nyugalommal ült a helyén és magas láza ellenére is mérsékelt, óvatos tempóban iszogatta kupicza boroviczkáját. Csak akkor rezzent föl, a mikor a detektívek és ápolók, a kik a nyomában voltak, eleje léptek. Rájuk nézett... és a következő pillanatban holtan esett össze.

Kóbor Kutya a szánalomtól eleinte alig tudott megbarátkozni doktor Kövivel, de ez a jámbor ember csakugyan olyan ártalmatlan, galambpéjű lélek volt, hogy nem lehetett vele egyebet csinálni, mint barátságosan megsimogatni.

A szabadság, kényelem, gondtalanság, a mit Kóbor Kutya az Olivér házában élvezett, mehozta a munkakétségét is. Hozzáfogott a pantheon megtervezéséhez és munkája rohamos, ihletett lépésekben haladt előre. Olivér nem győzte csodálni, nem győzte buzdítani Kóbor Kutyát és a félig kész tervvel Korvin Ákos kegyelmes üröz szaladt.

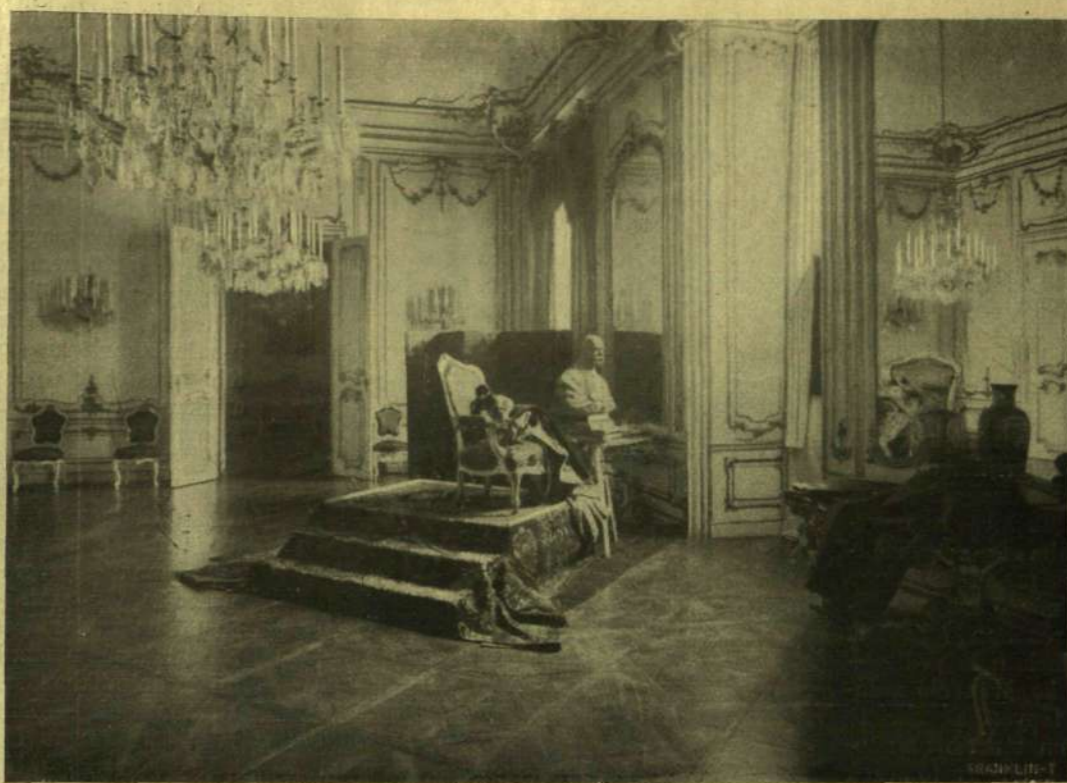
Ezen a napon esteféle doktor Kövi egy levelet és táviratot vitt be Dávid Gáborhoz. A levélben, a mely több oldalra terjedt, Oláh Holubár mentegetőzött, hogy föl kellett mondania a vendégbarátságot. Arra kérte Kóbor Kutyát, hogy bocsásson meg neki, ne vonja meg tőle barátságát és közremunkálását a Pantheon tervezésében. A levélnek legrejtelmesebb sora így hangzott:

Ügyis talán nemokára ismét meghívhatlak házamba, ha azok a dolgok, a melyeket most szomorúan látok előre, csakugyan bekövetkeznek.

A távirat, a levéllel ellentétben, szűkszavú volt. Csárday Olivértől érkezett és így hangzott: — Csakugyan egy úr volt itt és valami leveleket kerest...

Olivér merőn ránézett és nyers hangon rákiáltott:

És ezt csak most mondom, Izidor? Elvesztetted az eszedet a spongyát, a mi az agyadban az eszedet pótolja? Miféle úr volt itt este, Pankrácius?

A SCHÖNBUNNI CSÁSZÁRI KASTÉLY TERMÉ, MELYBEN LIGÉTI MIKLÓS A KIRÁLY ÚJ SZOBRÁT MINTAZTA. A TEREM ELŐ VÁN KÉSZÍTVE ARRÁ, HOGY A KIRÁLY MODELLT ÜLJÖN.

A levelek.

Két hét óta volt már Kóbor Kutya a »Pillér« gazdjának vendége, a mikor Csárday Olivér egy este levelei bontogatása közben így szolt hozzá:

Különös, hogy a mióta itt vagy, Liviától egyetlen levelet, egyetlen sor üzenetet nem kaptam.

Hogyan? Körtetek levelezés volt? — kérdezte Kóbor Kutya.

Olivér fölrántotta íróasztala egy fiókját, szalagall atkötőt levélcsomót emelt ki belőle és felmutatta:

Minden levele el van téve. A legkisebb levél is három-négy oldalas. Vannak azonban közte papírszeletekre vagy névjegyekre irt üzenetek is... Nyugodt lehetsz, nem mutatom meg senkinek, nem is fogok visszaelni egy beteg asszony irásaival. De annyit elárulhatok, hogy a levelek gyönyörűek. A nyait íróművészetel vannak megírva, a melyet regényírók is megirigyelhetnének és a melyre csak egy szerelmes, szenvedő asszony képes. Megvallom neked, ezek a levelek keltették föl bennem a gyanút, hogy Livia nem normális. Olyan finoman tudja elemezni szerelmét, lelki tusát, vergődéseit, hogy az ember inkább megsajnálja, a helyett, hogy vonzódnék hozzá. Én a vidám nőket szeretem, a kik jókedvükkel szerteszórják az ember gondjait és tépelődéseit. Livia nem tartozik ezek közé. Izekre szedi a lelkét, túlságosan sokat foglalkozik saját magával és tele van szemrehányással, aggodalommal, hogy voltaképp senki nem szereti őt, senki sem érti meg és hogy én is csak játszom vele. Egyideig tetszett nekem ez az örökös töprengés, de idővel unalmassá lett. Meg is mondtam neki, hogy ha annyira szeret, miért habozik, miért küzd önmagával. Az élet olyan rövid! annyira nem érdemes komolyan venni, hogy egészen fölösleges, ha a tényleg meglévő bajokon kívül az ember csinál még magának újakat, lelki bánatokat, aggodalmakat. Minek? Ha Livia az enyém akar lenni, jöjjön hozzám. Nevesse ki a férjét, az embereket, az életet! Minden okos és jókedélyű asszony így csinálja! A ki gondolkozik az életen, mindig többet vár tőle, mint a mennyi beteljesedhetik. Livia voltaképp nem az én »zsánerem«. De azért mégis meglep, hogy két hét óta egy sort sem irt. Csodálatos dolgok történhetnek a Porcellán Hajlékban!

Doktor Kövi, a ki végighallgatta a beszélgetést, hirtelen megszólalt:

Tegnap esteféle egy úr volt itt és valami leveleket kerest...

Olivér merőn ránézett és nyers hangon rákiáltott:

És ezt csak most mondom, Izidor? Elvesztetted az eszedet a spongyát, a mi az agyadban az eszedet pótolja? Miféle úr volt itt este, Pankrácius?

— És ezt csak most mondom, Izidor? Elvesztetted az eszedet a spongyát, a mi az agyadban az eszedet pótolja? Miféle úr volt itt este, Pankrácius?

— És ezt csak most mondom, Izidor? Elvesztetted az eszedet a spongyát, a mi az agyadban az eszedet pótolja? Miféle úr volt itt este, Pankrácius?

— És ezt csak most mondom, Izidor? Elvesztetted az eszedet a spongyát, a mi az agyadban az eszedet pótolja? Miféle úr volt itt este, Pankrácius?

— És ezt csak most mondom, Izidor? Elvesztetted az eszedet a spongyát, a mi az agyadban az eszedet pótolja? Miféle úr volt itt este, Pankrácius?

— És ezt csak most mondom, Izidor? Elvesztetted az eszedet a spongyát, a mi az agyadban az eszedet pótolja? Miféle úr volt itt este, Pankrácius?

— Szürke felöltő volt rajta és egy forintot adott nekem, — felelte doktor Kövi.

Hol a forint?

Kövi savanyú arozot vágott, belenyúlt a zsebébe és kivett belőle egy ezüst pénzdarabot. Olivér a pénzt nyomban zsebrebavágta és szolt:

— Elveszem tőled, hogy máskor emlékezz rá, hogy neked nem szabad senkitől semmiféle pénzt elfogadnod az én tudtomon kívül. Miért adta az az úr neked a forintot?

— Azt nem mondta meg, — felelte Kövi, — hanem egyenesen bejött ide a szobába, átkutatta az íróasztalt és aztán elment.

— És te nem tiltakoztál, Szemafőr? — kérdezte Olivér, de az arca valóságban kigyúlt haragjában.

— Hiába tiltakoztam volna, — felelte Kövi jámboran, — az az úr jóval erősebb volt nálam.

— Bárgyú vagy, Mitridátész!

Ezekkel a szavakkal Olivér egy tintába mártott szivacsosall húzott végig doktor Kövi ijedt arcán:

Hogy máskor megjegyezd, hogy ide ne bocsásd be senkit, a ki egy forinttal megveszteget.

Aurora musis amica! — felelte prűszkölyve doktor Kövi. — Az én mentális reservatium nem terjed annyira, hogy egy úri külsejű idegben nagyságod eselszövő ellenségét, infámis inimicusát megsejtsem.

Milyen formájú volt az az idegen? — rivallt rá Olivér.

Hosszú fekete barbatus ember volt, mint a rex assyricusok, — felelte Kövi.

Hosszú fekete szakála volt tehát, — mondta Olivér és jelentősen nézett Kóbor Kutya.

Avramescu? — kérdezte Dávid Gyára.

Ki lehetne más? — kérdezte Olivér. — Itt járt, mert ellopja Livia leveleit! De rajta vesztett, mert nem találta meg őket! Én pedig be fogom pörölni magánlaksértés és idegen ingó vagyon elidegenítésének kísérlete címén!

Ezért üli fog Avramescu tanár úr!

Hátha nem ő volt? — jegyezte meg Kóbor Kutya.

Ilyen törvényellenes és erőszakos eljárásra csak Avramescu képes, — felelte Olivér. — Úgy látszik, te még nem ismered eléggé! Egyszer majd lehull előttem is ennek a rosvott múltú szélhámosnak az álarcza.

Most már — szolt Kóbor Kutya, — komolyan aggódom Oláh Holubárért. Ezt a szerencsétlen embert, úgy látszik, most Avramescu vezeti az orránál fogva. Még ma levelet írok Oláhnak, hogy beszélni akarok vele.

Ne nyúlj alihoz, a mihez nem értesz, — vágott a szavába Olivér. — Te meg tudod tervezni a Pantheonot, de nem tudsz elbánni olyan ravasz vakondokkal, a ki titkos földalatti utakon tör czipela felé. Bíz csak ráj egészen Avramescu. Én majd ellátom a baját.

Mit akarsz csinálni? — kérdezte aggodalmasan Kóbor Kutya.

A legkevesebb, a mivel Liviának tartozom, — felelte Olivér, — hogy kététi feltűnő hallgatása után felkeressem. Még máma! Ha másképp nem lehet hozzátudnom, cselv vagy akár erőszakot is fogok használni. Mert azt hiszem, hogy Avramescu mindenáron meg fogja akadályozni, hogy Liviával beszélhessek.

Most már tiz óra felé jár az idő, — vetette ellene Kóbor Kutya, — nem fogod ilyenkor megzavarni Oláhékat nyugalmát? Aludj a do-logra egyet és ne cselekedj hirtelenül.

Nagyon rosszul ismeresz, — felelte Olivér. — Én mindig azonnal szoktam cselekedni. Nem ismerlek halasztást. Ebben áll életem legfőbb útka. (Folytatás következik.)

KEMÉNY ZSIGMOND.

(Születése századik évfordulójára.)

Kemény Zsigmond születésének századik évfordulója az elmulasztott kötelességek figyelmeztető jeleként köszöntött ránk; a pusztakamarási sírból komoly szemrehányás hangzik ki egész mai kulturánkra. A kit e sir rejt, nagy és becses örökséget hagyott nemzetére s hogy sáfárcodtunk mi ezzel az örökséggel? Hol vannak kulturánkban nyomai annak, hogy Kemény Zsigmond köztünk élt és eszméket termelt számunkra? Miben eleven számunkra ma az ő nagy szelleme s mit tettünk elevenen tartására?

Legnagyobb regényíróknak s a legmélyebb magyar szellemek egyikének tartjuk, de ez a tudásunk nem hatotta át a magyar társadalmat. Az iskolában hallottuk hirdetni nagyságát, de igyekeztünk-e valaha is megközelíteni, fölemelkedni hozzája és megérteni benne a halhatatlan lelket? Egy név ő ma az emberek ajkán, melyhez határozatlan fogalmak bizonytalan fozslányai fűződnek, nem pedig — a minék lennie kellene, — konkrét, élő valóság, gondolkodásunk egyik tényezője.

Kemény Zsigmond sohasem tartozott a népszerű magyar írók közé, a kik nagy tömegek izlésére tudtak hatni. Ennek oka nem abban van, a mit emlegetni szoktak: elbeszélő művészetének fogyatékosságában és kompozíciójának nehezen áttekinthető voltában. Abban a formában, a hogy gyakran felállítják, ez nem is igaz, mert Keményben megvolt a nagy stilszta művész legtöbb fontos adománya, minden egyenetlensége mellett is néha a stílus olyan művészetére emelkedett, — mint azt már Péterfy is megállapította róla, — a mely magasan fölülte áll épen művészet dolgában a maga kora egész prózájának s legalább egy művében, a *Zord idő*-ben ez a stílművészet a kompozíció egyenes, zárt művészetével párosulva jelen meg. Általában a regényírás művészi elemei dolgában is végösszegben gazdagabb akármely regényíróknál.

Kemény népszerűtlenségének okait másutt kell keresnünk; leginkább abban, hogy szelleme magasan felette állott kora magyar kultúrájának és felette áll a mi korunkénak is. Nem tudtuk és ma sem tudunk hozzá fölérni. Csak a legjobbak, legműveltebbek és legfinomabb szelleműek tudták őt megérteni s ezek egy elenyésző kis csoportban elkülönítve állottak, a közizléssel inkább csak elhitetni tudták Kemény nagyságát, megérteni nem. A hogy Jókai roppant népszerűségét elsősorban az adta meg, hogy ő a maga gondolko-

Barabás Miklós rajza 1847-ből.

BÁRÓ KEMÉNY ZSIGMOND.

dásában, izlésében, érdeklődésében, egész kultúrájában és világlátásában a korabeli magyar művelt osztályok átlagos színvonalán állott s fantáziája és előadása művészetével azokat a gondolatokat és érzéseket szóltatta meg, a melyek mindenki agyában és szívében éltek, legfeljebb kevésbé tudatosan, mint az övében, — ép úgy Kemény azért nem férközhett hozzá a tömegek lelkehez, mert magasabbrendű szellem volt nála, magasabb szempontokból nézte a világot, mélyebben belelátott az emberi lélekbe és a történelembe, színvonala sokkal magasabb volt a művelt magyar emberek többségének színvonalánál. Egyedül állott a maga korában és kinőtt belőle. Ez kétféle is végtelen volt munkájára. Nem gyökerezett közvetlenül a körülötte élő társadalomban, ezért művésze nem tudott harmonikusan kifejlődni, egészen szervező válni, — másfelől pedig nem tudott akkora hatással lenni nemzetére, a milyenre hivatva lett volna. Művésze a társadalom tömegeiből kinövő támaszték hiányában vált egyenetlenné és idegen maradt a társadalom tömegei számára, mert túlnőtt rajtuk.

Most már a harmincadik generáció növekedett fel Kemény halála óta s e hosszú idő

alatt alig jutottunk hozzá valamivel közelebb. Nem is tettünk jóformán semmit Kemény népszerűsítése érdekében, meg se kíséreltük, hogy az olvasóknak legalább jobbra hajló részét fölemeljük hozzá. Az egy Gyulai Pál dolgozott e czélon, az ő írásai még ma is az egyedüliek, a melyekhez fordulhat az, a ki közelebb akar férközni Kemény szelleméhez. Gyulai óta a magyar kritika és irodalomtörténeti kutatás nem tett érte jóformán semmit. Néhány csekély jelentőségű s csakis a szakbeli filológusok számára használható részlettanulmányon s kisebb-nagyobb kézikönyveken többnyire csak Gyulai megállapításait ismétlő cikkeik kívül mi az, a mit irodalmunk Keményre vonatkozólag fel tud mutatni?

A francia irodalomnak egyik legnagyobb ereje, hogy a nagy írók mellett és után mindig ott dolgozik a kitűnő kritikusok csapata, a kik feldolgozzák, a közönségnek megmutatják íróinak nagyságát, bevezetik őt szépségeikbe, elvégzik a megértő és lelkes közvetítés feladatát az irodalmi terelés és közönség közt, a váltakozó nemzedékeknek megmutatják, a mi irodalmukban számukra aktuális, a mi lelkükhöz szól, — fentartják az eleven kapcsolatot az irodalmi fejlődés két nagy tényezője, a terelés és a fogyasztás között. A nagy francia írók sohasem merülnek teljes feledésbe, a kritika mindig kiemeli, aktuálisá teszi őket, megtanítja a közönséget megértésükre. Ugyanígy van a többi nagy irodalmi kultúrájú nemzeteknél is. Nekünk ilyen, a tömegekre is ható irodalmi kritikánk nincs, régibb irodalmunk kincsei elpazarlódnak, a nemzet szellemére nézve értéküket veszítik, mert nincs, a ki számon tartja őket, nincs, a ki figyelmeztessen rájuk, nincs, a ki hozzájuk nevelje a közönséget. Iróink ezért avulnak el csodálatos gyorsasággal s még aktuális irodalmunk is jóformán teljesen visszhang nélkül dolgozik s hatása, a mennyiben van, nem válik az olvasókban tudatossá.

Legelsősorban ennek az állapotnak a büne az is, hogy a szellemi értékeknek olyan kincses bányája, mint Kemény Zsigmond, paragon marad, alig járulhat hozzá művelődésünk intenzitásához. Rendszeres, czélutatos és nehézségektől vissza nem riadó közönségnevelő kritikai munkára volna szükség, — akkor feltámadna előbb-utóbb Kemény Zsigmond szelleme is. Hozzánevelni az olvasók tömegét, — nem könnyű feladat három nemzedék mulasztásai után, de egyedüli méltó módja, hogy leröjünk tartozásunkat azzal az írónkkal szemben, a kiből eddig elért legmagasabb intellektuális színvonalára emelkedett a magyar irodalom. S. A.

HAZASÍRÓK.*

Az új világban, házak előtt,
Miken osztrák lobogó van
— Azt írják — magyarok állanak
Búsán, fagyoskodóan.
A pénztelenek, munkátalanok
Hajójegyért, könyörgőnek:
Lehesen újra taposniok
Porát a honi rögnek.

És szólanak: Mi vagyunk, mi vagyunk
Kik messziről idejöttünk,
Hol a csalfa esz, a délibáb
Palotákat emelt előttünk;
A Mátra alól meg a Tatra alól,
Sok apró tornyu helyről,
Kijöttünk, új hazát keresők,
Duna és Tisza hajjai mellől.

Jöttünk a földről, a melyen
A végnélküli határba
Mint csillogó arany-folyó
Hullámszik a búzatábla,
Hol ezrek raknak asztagot,
A nyár hevébe' sílve,
S hordják az aczolás magot
A tarlóról a csürbe.

S jöttünk a pusztáról, melyen
Kövére gulyák sereglenek,
A hol órányi utakon
A kondák ellegelnek,
Hol ezrivel száguldoz a ló,
Mely nem volt még soha hámban,
Hol nyüzsgnek a selymes szőrű juhok
A nádfontos karámban.

Jöttünk a «magyar tenger» felől,
Hol hemzseg a fogas, a garda,
A hol vitorlást ringat a víz
S venyigét növell a partja;
Jöttünk vidékről, a melyen
A kohókban vasnak érceze,
Hol rőt arany, fehér ezüst
Van eltemetve a bérczbe.

De nem nekünk zöldelt a kalász
És másnak nőtt a csorda,
Hálója prédáját a halász
Nem asztalunkra hordta,
A rengeteg, az érczkehó
Mind másnak adta kincsét,
S házukba került egy zord lakó:
A sápadt képű Inésé.

Oh szörnyű, ha ül a kemence körül
Az asszony, a férfi, fázva,
Ha a kis gyerek falatér' pityereg
És nincs kenyér a házba',
Vagy vágya kimenni a többivel
Kiinn hanczúrozni a jégen,
De kisírja szemét — kis ködmenét
Mert rongygyá nyütte régen.

... S mi elhagyván a bús tanyát,
A házuk meg kicsi kertünk,
A széles óceánon át
Keserves útra keltünk.
'Aztán bezsufolva a vaskocsiba
Neki ösmereitlen tájnak, —
Mentünk oda, hol várt az iga,
Mentünk, mint birkanyájak.

És volt lakás, meg jóllakás;
De ha elpihent a munka,
Eszünkbe jutott, a lombos akác
Hogyan virít a falunkba',
Fülünkbe csöngtek szólamai
Egy dálnak a hazánkból...
S a szemünket marta valami
S a falat kifordult szánkából.

S aztán a munka elfogyott.
És két nagy átka a földnek
(Külön-külön is mindegyik
Hány szívós lelket öl meg!)
Az Inésé és a Számkivetés,
A bajok két óriása,
Hajh, összeállott ellenünk
Rémítő fosztogatásra.

Mi vagyunk, mi vagyunk a hontalanok,
Az éhezőknek hadja,
Álomtalanok, otthontalanok
Zimankós téli fagyba'; [hazánk!
Mi vagyunk, mi vagyunk, te messzi
Kiket elhagy föld is, ég is...
Feledd, hogy daczczal távoztunk:
Magyarok vagyunk mi mégis!

A «földhétségünk» is feledd —
Csak szüntesd ezt a nagy bajt:
Csak legelőbb egy-két ölet,
Nem többet kell, hogy adj majd...
Ha újra ki kell vándorlani,
Jön a végső szender éje:
Te rólad szálljunk útra mi
Az öröklet tengerére!

Radó Antal.

* Az újságok nemrég írják meg, hogy a kivándorolt és most munkanélküli amerikai magyarok a konzulátusokat ezrivel ostromolják, ingyen hajójegyet kérni a hazatérésre, de az ingyenjegyre már nincs «fedezet».

1. Choltay Bálint (Rajnai) az uzorásokkal (Horváth J. és Hajdu) a II-ik felvonásban. — 2. Gróf Choltay Anasztázia (Csillag T.) és Choltay Ábris (Pethes) a IV-ik felvonásban. — 3. Amália (Kiss I.), Lottika (N. Tasnády Ilona) és Bálint (Rajnai) a II-ik felvonásban. — 4. Donnevitz (Lubinsky), Horn báróné (Gyulai Edith), Clausevitz (Lugosi), gróf Choltay Kristóf (Dezső) és Schnuppe (Barthos) a III-ik felvonásban. — 5. Bálint (Rajnai), Lottika (N. Tasnády Ilona), Werner Herman (Gál) és Amália (Kiss I.) a III-ik felvonásban.

A KÖLCSÖNKÉRT KASTÉLY, PEKÁR GYULA VÍGJÁTÉKA A NEMZETI SZÍNHÁZBAN. — Jolly Gyula főelőadói.

LÁPOSSY RUBEN MEGVÉNÜLÉSE.

Elbeszélés. — Irta ADY ENDRE.

I.

Bocskay hajdui nagyon megéheztek, mert Szatmár körül, a hol a császári katonákkal volt egy kissé hosszab birkózásuk, elfogyott minden ennivaló. De esodálatosan szép és nyáriás ősz volt s ott feküdt a szomszédországban, túl egy kicsit a homokon, a lápon s az érmelléki síkságon a dombos Szilágyság. Ha magyar vitézek csetepatéztak, mindig nagy öröm volt a Szilágyság közelében bajlódni ősi alkalmakkor. Az ősi Nap megaranyosított itt is mindent, de jobban, mint akárhol, mert a Szilágyságot szereti a Nap s talán csak a Nap szereti. Itt olyan díszesek és rakottak a fák minden rendes őszzél, hogy a lázadó és hadakozó erdélyi fejedelmek nagy éhségük közben erre terelték harczosaikat. Itt legelésztek, e finom, de árva, azonban gyümölcsös vidéken, minden rendezet erdélyi nagyrnak vitézei. Néha nagy tragédiák történtek ebből a Szilágyságban, örökös átjáró helyen minden pusztító tatárságnak. De folytonosan frissült e vidék kalandokkal, szomorúságokkal, széke-lyekkel, hajdukkal, újabb és újabb oláhokkal, a kik a Magurákról jöttek le s főképen pedig szerelmekkel.

Láposy Ruben a jobbágyságra süllyedt nemesekek közül fölemelkedett a szabados harczolók sorába s már nevezetes bajnok volt, mikor a Szilágyságba érkezett. Atyjafiai is éltek ezen a tájon, a kiket ő ifjabb korában egyszer meg is látogatott, nem volt így idegen.

Hát gyümölcsös, gyönyörű őszön huszad vagy harminczad magával egy oláh faluban, a hol két-három kis nemesi kuria volt csak, mulatott Láposy Ruben. Ez a mulatás szegényes volt, mint maga a falu s Láposy Ruben nem bánta volna, ha parancs jönne menni, például verekedni, Várad felé.

Hatodik napon Bocskay kemény és vitéz katonája megtudta, hogy az egyik nemesi kurian fiatal özvegyasszony gazdálkodik. Láposy Ruben szerette az asszonyokat és habár a negyvenedik évét betöltötte, senkise mondta, hogy nem fiatal dalia. Nem volt oka meghánni a látogatását, mert a menyecske fiatal, szép és szives volt s vállalta a távoli rokonságot is, a mikor Láposy Ruben familia-neveket kezdett fölörölni.

Estenként borozgattak a vitézek a falubeliek nagy bánatára, mert a bort bizony erővel vet-

ték el a pinczéből a szomjas hajdu-vitézek. Jött azonban egy este, a mikor Láposy keservesen hajtogatta a kancsót, nem izlett az ital s a csillagos, ősi estén röstelkedve érzett meg a szívében egy különös nagy szomorúságot.

II.

A nagy tornáczon ültek egy délutánon a szép asszony, a ki húsz éves korában már özvegy volt s Bocskay vitéze, a kinek még sohase jutott eszébe, hogy ő öreg lehetne akár a legfiatalabb leányhoz is.

— Lidia hugom, — beszélt esőndes hangon a katona, — tudom én már, hogy veszemre jöttem erre az átkozott vidékre. Húsz éve vagyok harezos ember, ha néha-néha mellen-ütött a bánat, a bor segített rajtam s ma már nem ér semmit sem a bor. Nem akarok dicsekedni kegyelmednek, asszonyhugomnak, de húsz év óta sok szép vászoncselédnek szereztem vidámságot és szomorúságot.

Lidia egy fehér vászonra varrogatott ki cifra virágokat s hamiskodva nézett olykor-olykor föl a bánatos beszédű katonára.

— Miért mondja ezeket nekem, kegyelmed, Láposy uram, habár jóérzéssel is vagyok kegyelmedhez.

— Nincs jóérzéssel Lidia hugom, hiszen láthatná, hogy bizony úgy sáppadozom és sóhajtozom, mint síheder nótás diák.

Az asszony mosolygott, az idő hűvösödött, kissé alkonyodott s Láposy Ruben beindult a faluba alantass hajduhoz.

Az este megint szép volt, a csillagok ragyogók, a Bocskay-vitézek dicsekedő, nagykedvűek. Vezérlő emberüket, mintha csak észrevették volna rajta a szomorúságot, válogatott, dicsőséges emlékek fölfrissítésével próbálták vigasztalni.

— Ritka vitéz úr Láposy urunk, — mondotta az egyik, — hogy elbánt volt a minap Eszed mellett egymagában tiz nagy némettel.

→ És olyan délezzeg és ifjú ma is, mint húsz éves korában, — toldta meg a másik s azután jött sorra a dicséret.

— Hajh, sirhat az a szép majtényi koresmáros lány is, a ki úgy szerette a mi hadnagy urunkat.

— Meg a vetésdi menyecske kivált, a ki mindenképen velünk akart jönni s a kinél hadnagy urunk kedvéért olyan jót lakmározunk.

III.

Nagy, szabad tűz mellett ültek a vitézek s Láposy Ruben épen akkor kelt föl, mikor egy hetyke hajdu-nótára gyújtottak az emberek.

Nem tudta, merre vegye útját, egy darabig a Lidia asszony kuriájának tartott, azután mást gondolt. Átmegy a másik, nagyobbik, szomszédos faluba, a hol egy bajtársával száz ember táborozott.

Mély út vezetett egy szőlőhegy alján, a lankás, az útszél rakott, terhes gyümölcsfákkal tele. Furulyaszó hallatszott, legeltető pásztor-ember vagy csósz busongott az éjszakában, azután a furulyaszó is elhallgatott.

De egyszerre, előbb öt-hat, azután száz ősziféreg zenekara kezdett bele minden hajdu-nótánál búsbab énekebe.

Láposy Ruben leült az árokpartra s elbámulgatott a csillagos éjg föl s megint le, megszire és hallotta a nótá értelmét.

«Már piros a kékeres szőlőlevél, lágy a szeme, itt a szüret s utána jön a tél, Bocskay jó vitéze, Láposy Ruben. Hajh, mi volt a te életed, olesó verekedések, olesó szerelmek, kóborlások, korhelykedések. Milyen rakottak, bök, békések és édes gyümölcsűek a fák, a te kis házad pedig el is pusztult már azóta s a kerted fái kiszáradhattak. Se feleséged, se gyermeked, senkid sincsen és Lidia úgy mosolygott reád, mint Tavasz a jégtükörre. Miért jöttél e gyümölcsös Szilágyságba, jó Láposy Ruben? Hova fogsz menni, érdemes-e, bírod-e még vitézséggel, daczczal, mit remélhetsz te még?»

Igy énekeltek az ősziféreg, e fejedelmibb muzsikások a tücsköknél s mikor a nedves földről fölkelte Láposy Ruben, fölziesszent, podagra metszette a lábát.

IV.

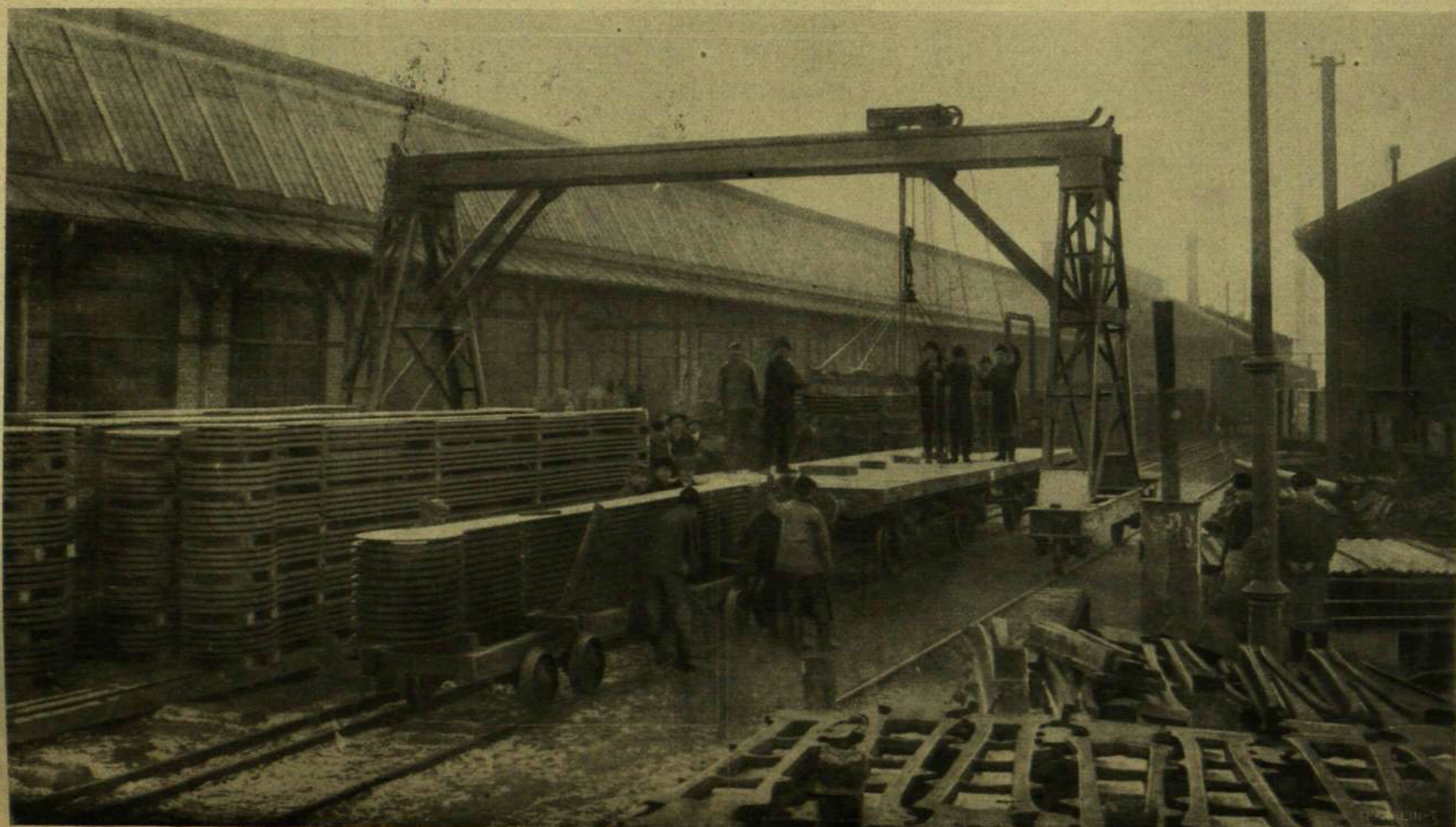
Reggeledett s elindult a Lidia kuriája felé jó Láposy Ruben, hol is az asszony jó gazdaként s frissen járt-kelt már az udvaron.

Kaczagva fogadta a vitéz köszöntését, végig-végignézte s kötödvé szolt rá:

— Ejnye, be öreg katonákat tart a mi nagyságos fejedelmünk, holott még hallom, sok verekedni valója van.

— Isten kegyelmébe ajánlom, Lidia hugom, bucúzott szomorúan a vitéz s most már tudta, hogy hova megy, az első hadnagyhoz a harmadik faluba.

— Kiszolgáltam a kontraktusos időt, öreg vagyok, nem bir a lábam, itt hagyom a hajdui életet. Hazamegyek, megkeresem a kis házamat, hátha ki lehet javítani télre, — szolt és búsan koczogott el öreg sárga lován a gyümölcsös Szilágyságból Bocskay megvénült vitéze, jó Láposy Ruben.

A LÁNCZHÍD ÚJ RÉSZÉNEK VASUTI KÖCSIKBA RAKÁSA A DIÓSGYŐRI VASGYÁRBAN.

A LÁNCZTAGOK MEGMUNKÁLÓ MŰHELYE. (Jobbról látható a láncztagok reszelése).

KÉSZÜL AZ ÚJ LÁNCZHÍD.

A legnagyobb magyar hatalmas alkotása, a Pestet Budával összekötő legelső vashíd már öreg. Két emberöltő telt el majdnem azóta, hogy a híd elkészült, az erős láncszemeket, a melyeket hiába igyekeztek megsemmisíteni erőszakos úton, megviselte az idő járása, szakértők megállapították, hogy a kovácsolt vasból, Angliában készült láncszemek a sok rázkódtatástól szemcséssé váltak és a Lánczhidat ezért restaurálni kell. Február elsején elzár-ták a híd forgalmát és a jövő esztendő végéig új alkatrészekkel cserélik ki a Lánczhid minden tagját. Az új Lánczhid külső alakjában teljesen hasonló lesz a régihez, olyan marad, mint a minőnek valamikor régen Tierney William Clark nagyszerű alkotó zsenije megtervezte. Különbség a régi és az új Lánczhid között az egyes láncszemek méreteiben van csak, a mennyiben a régi Lánczhid láncszemei három és fél métereseek, az új Láncz-hidnál ellenben hét méter húsz centiméter hosszúak lesznek az egyes csomók lemezei.

A Lánczhid elkészítését a pénzügyminiszterium, a melynek hatáskörébe az állami hidak kérdése tartozik, a kereskedelmi miniszteriumra bízta és csak a pénzügyi rész lebonyolítását tartotta meg a maga hatáskörében. A kereskedelmi miniszterium az állami gépgyárban rendelte meg az alkatrészeket és ez a gyár végzi a felszerelés nehéz munkáját is, a Lánczhid szerkezetét pedig a pénzügyminiszterium hatáskörébe tartozó diósgyőri állami vas- és acélgyár végzi. Ide 1912 november közepe táján érkezett meg a megrendelés és az egyes láncszemek elkészítését épen egy esztendővel ezelőtt kezdték meg. A míg a régi Lánczhid szerkeze- te kovácsolt vasból készült, addig az

új Lánczhid teljes egészében acézből készült és ezzel a munkával sokkal rövidebb idő alatt készült el a gyár, mint a meddig az eskütéri híd munkája tartott. Ez a munka huszonegy hónapot vett igénybe, és bár mennyiségében, méreteiben jelentékenyen nagyobb volt, mint a Lánczhid, mégis ez az utóbbi munka csak tizenhárom hónapig foglalkoztatja az üzemet, az egyes alkatrészek összeszerelése Budapesten a helyszínen történik, a gyár csak az anyagot szállítja. A rendelés 3274 darab különböző alakú láncszemre, 176 horgany-láncszemre, 356 betétlemezre, 216 csaphengerre, 432 csavaranyára történt, az egész anyag súlya 26,834 métermázsza, ennek a súlynak legnagyobb részét azonban a láncszemek teszik ki, a melyek 240 vagonrakomány súlyának, pontosan 23,184 métermázsának felelnek meg. A csaphengerek 757, a csavaranyák 243 és a vegyes acél öntvények — a melyek a lánczok megerősítéséhez szolgálnak — 650 métermázsza acéltartalommal bírnak.

A láncszemekhez szükséges lemezek hengerelését 1912 december 17-ikén kezdte meg a gyár, de ezek kikészítéséhez csak a múlt évi január 27-ikén fogtak. Az első küldemény november 27-ikén indult el Budapestre, azért nem előbb, mert itt nem lett volna hely, a hol elhelyezték a hatalmas láncszemeket, a melyekből azóta naponként három vagon érkezik a fővárosba.

Legfontosabb alkatrészei a híd szerkezetének a láncszemek, a melyek hatalmas acéllemezekből készülnek. A kész láncszemeket elszállítás előtt a kereskedelmi miniszterium kiküldötte Beke József és Gállik István műszaki főtanácsosok egyenkint megvizsgálják. Ha a lemezek szilárdsága megfelel az előírásnak, a rakodóra szállítják, a hol vagonokba

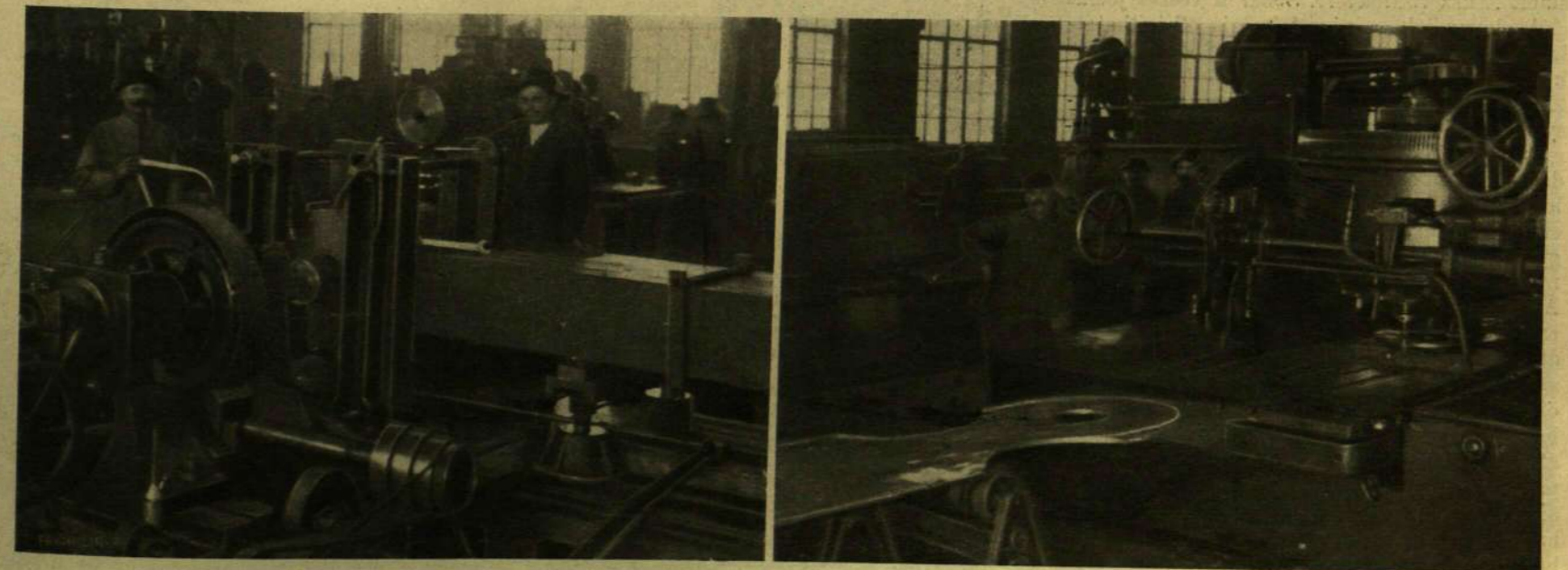
helyezik el. Egy vagonba 12—13 lemez fér el és ennek a mennyiségnek teljes elkészítése — az acélöntést ide nem számítva — 88 munkásnak és a gépek egész sorának teljes huszonegy órai idejét veszi igénybe.

A régi Lánczhid annak idején 6.220,428 pengőforintba került, ha ebből az összegből leszámítjuk a megmaradt anyagszerek és gépek értékét és a térvásárlásra kiadott összesen 1.619,294 pengőforintot, megállapítható, hogy az építési költség 5.601,134 pengőforintot tett ki. Most majdnem ugyanennyi koronára — pontosan 5.100,000 koronára — tervezték az át-alakítási költséget, de ez összeg 1.554,000 koronával emelkedett, mert ekkora összegbe kerül a hidfők megerősítése.

*

A gyár, a hol a Lánczhid alkatrészei készülnek, Magyarország legnagyobb ipartelepe, tizezernél több munkásnak ad kenyeret. Páratlanul álló jóléti intézményekkel büszkélkedik és harminczkét tanító végzi az oktatás nehé munkáját az iskolákban. Lövedégyára híres az egész világon és legutóbb már a dreadnaughtokhoz is itt készítették el egyes, óriási méretű alkatrészeket. Rohamosan fejlődött a gyár az utolsó esztendőben és mindezért a fejlődésért elsősorban Allender Henrik fő bányatanácsost, a gyár igazgatóját illeti az elismerés. Ő teremtette meg a modern munkás-házakat, a melyeket most tovább építenek és az ő tevékenységét dicséri az a sok alkotás, a melyeknek légiója világszerte becsülté teszi a magyar acélipart. A Lánczhid alkatrészeinek pontos elkészítésére is a főbányatanácsos ügyel föl, a kinek alkotó ereje különben is meglát-szik a gyár minden részében.

Paál Jób.

A LÁNCZTAGOK EGYÜTTES FÚRÁSA.

A LÁNCZTAG KÖRÜLMARATÁSA.

A LÁNCZHÍD ÚJ ALKATRÉSZEINEK KÉSZÍTÉSE A DIÓSGYŐRI VASGYÁRBAN.

LEROSZI ROMOK.

A MONDA FORRÁSÁNÁL.

Archeológiai kutatások az égei szigeteken.

Miközben egész Európa aggódva lesi a diplomáciai szavát az égei-tenger szigeteinek végleges sorsát illetően, Olaszország már meg is kezdte földjükon az újjáépítési munkáját. Új közlekedési utakat nyitott, hidakat emelt, hatalmas, műveletlen földeket állított a kenyér-szolgáltatás munkájába, a higiénikus rendszabályok betartását kötelezővé tette, megsokszorozta az iskolák számát. Legutóbb megkezdte a nagyobb szigetek rendszeres régészeti átkutatását s az eddigi dús eredményeken fölbuzdulva tervbe vette a kisebbek archeológiai földkerítését is. A földkerítési munkát az athéni olasz régészeti intézet végzi.

A legfontosabb kutatások Rhodos szigetének tengerparti részén folytak, kivált a Rhodos városától délnyugati irányban húzódó zónán. E terület nemcsak azért érdekes, mert a szigetnek Homérosztól is említett két legjelentékenyebb városát, Jaliszoszt és Kamiroszt magában foglalja, hanem mert rajta emelkednek a legfontosabb romok, Hagiosz, Fokasz, Vazilika és Kretinai romjai, a mely utóbbi várost — a monda szerint — a krétai hős, Althaimenes alapította volna. Althaimenes, midőn egy oraculum azt jóslta, hogy atyját, Katreust, Minos király fiát a saját fia meg fogja ölni, Krétából Rhodos szigetére ment nővére, Apemosyne kíséretében, s ott megalapította Kretinai városát; majd Atabyrios hegyén, a sziget legmagasabb pontján, a honnan az egész szigetet áttekinthette, hazájának szokása szerint oltárt emelt Zeusz tiszteletére. S bár a vészes jóslat elől elmenekült, a végzet mégis elháríthatatlanul teljesedett be rajta. Nemcsak atyjának, hanem nővéreinek is gyilkosa lett. Úgy történt, hogy Hermes kivetette hálóját Apemosynére. A leány futott, menekült előle, s Hermes látva, hogy nem tudja utólrni, friss bőrt dobott elé, melyen megcsúszott s zsákmányává lett. Althaimenes azonban nem hitt a leány elbeszélésének, bűnösnek tartotta, s hogy a gyaláztatól megszabadítsa, megölte. Katreusnak Apemosynén kívül még két leánya volt, Aérope és Klymene. Velük sem volt azonban szerencséje. Rosz viselkedésükön felbőszülve, átadta őket Naupliosnak, hogy adja el a fejére szegyet hozó két leányt idegen földön. Az öreg király egyedül maradt, s belefáradva bajaiba, trónját fiának, Althaimenesnek akarta átadni. E czélból Rhodos szigetére ment; partra szállását azonban a lakosság meg akarta akadályozni s az e közben kifejlődött harcban Althaimenes, nem ismerve föl az idegenben atyját, megölte őt.

Csudálatos föld! A monda alakjainak hatalmas lépteit halljuk rajta némán hangzani. A déli ég ragyogásába a mondai hősök gigászi konturjai rajzolódnak bele s a tenger titokza-

tos zúgásába a romok költészetének halk ritmusa vegyül.

A Fileremo-hegy földkerítése után, melyen egybehangzóan szokták Jaliszosz fellegrát keresni, az olasz régészek megállapították, hogy a hegytől északra, a tenger felé dór városnak s annak helyén előbb mikénei, majd föníciai telepnek kellett léteznie. Ma buja déli növényzet lepi el a régi város helyét; valószínű, hogy romjaira a föld alatt sem fognak bukkanni, mert már Strabo idejében jelentéktelen helylé, szinte faluvá vedlett, mely a középkorban a rhodosi lovagoknak a triandai öböl mentén elszórt villáihoz szolgáltatta az építési anyagot.

Pompás látványt nyújt Fileremo hegye. Hatalmas, klasszikus oszlopok emelkednek rajta, gazdagon faragott korintusi oszlopok, antik márvány domborművek izznak a déli nap tüzeiben s mellettük középkori tornyok és gotikus klastrom-maradványok daczolnak a vad tengeri szél rohamával. A romokhoz fantasztikusan simuló dús növényzet egészíti ki a megragadó képet. Villanovában is két világ romjai ölelkeznek egymással: mészkőbe faragott ókori sirok, a közeli Santa Marina oratoriumával.

A Villanova és Kalavarda közti úton Apollo Erethymiosnak szentelt ókori templom maradványai merednek égnek. A pogány templom egykori papjainak névsorát föltüntető márványtáblát a Theologos falutól néhány lépéssnyire

TRIANDA ÖBLE ÉS FALUJA, JALISZOSZ TEMETŐJE (1-EL JELÖLVE) S JOBBRA A FILEREMO HEGYÉN A LOVAGVÁR ROMJAI.

fekvő Sz. Spiridion kápolna kapuja fölé falazták be.

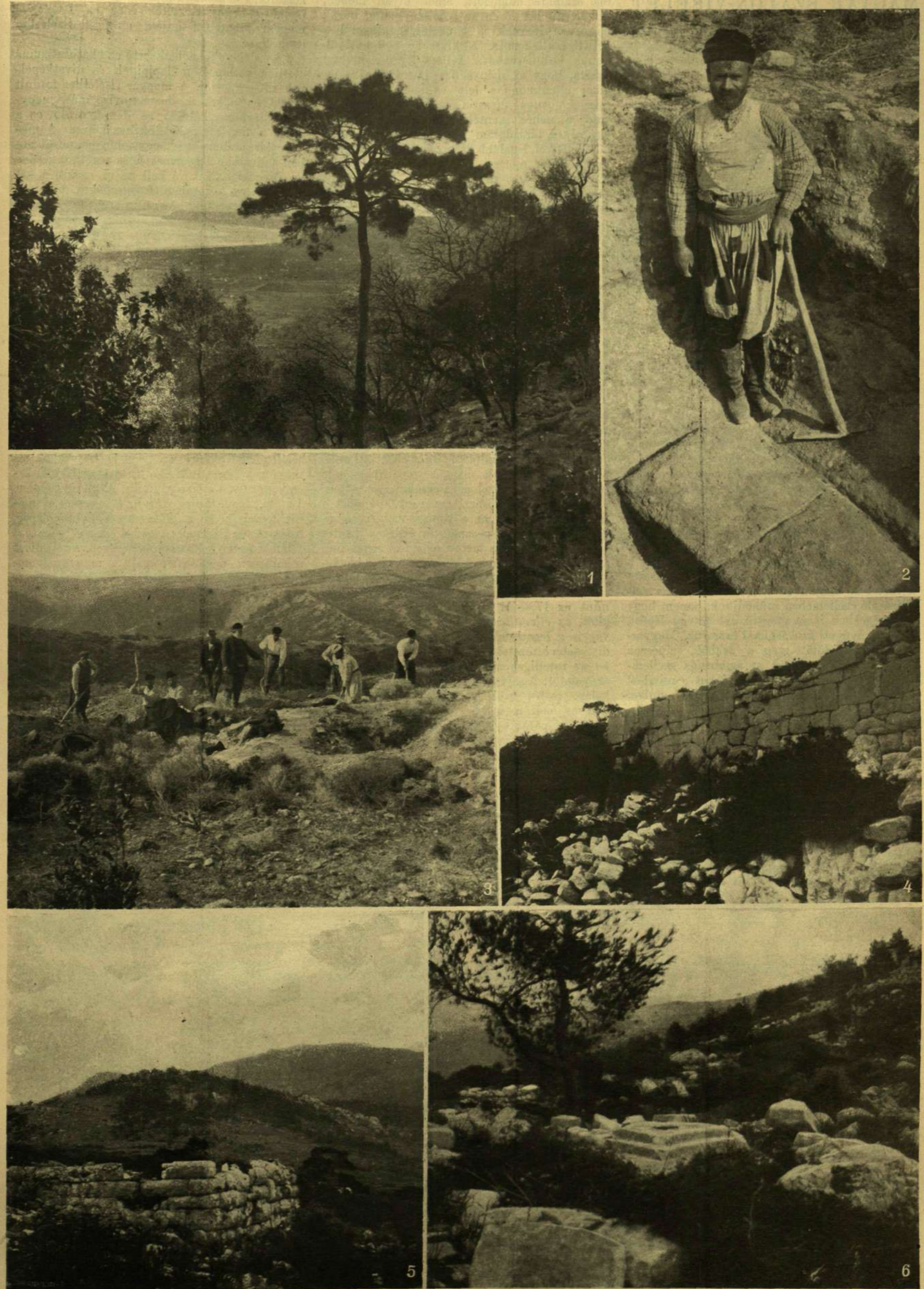
Az archeológiai expedíció Hagia Minas, Fikellura Papisziluresz, Hekraki és Patellesz környékén számos sirt ásott ki, a közelben föltételezhető homeroszi városnak, Kamirosznak maradványaira azonban nem sikerült bukkanni. Kazirri ormán kööltárt találtak, melynek fölíratja elmondja, hogy a helyén álló épületeket 222-ben Kr. e. földrengés pusztította el.

A tengerparton haladva, Kalavardától 13 kilométernyire délnyugatra Lerosz helységbe jutunk, melyet minden valószínűség szerint a lelioszok ősi törzse lakott. A tenger szintjének magasságában széles síkság terül itt el. Részben talán még alluviális képződésű föld, folyó szeli keresztül s félkörben halmok övezik. A háttérben az impozáns Atabyrios-hegy tűnik fel, melyhez a krétai hős, Althaimenes mondája fűződik. E vidéken terülnek el Kretinai városának és temetőinek maradványai, a Kréta és Rhodos közötti ősi kapcsolatok tanúi. A város legnagyobb temetője a leroszi síkságot szegő halmok keleti végén szunnyad, míg a hegykoszorú tulsó szélén, sziklás ormon tornyos középkori erőd nézi magát a tenger tükreben. A síkságon átkanyargó folyó partján, bástyaszerű hegyen ókori fellegrvár emelkedik. Sziklák, törmelékek közt keskeny ösvény kúszik föl az óriási kőtömbökből összerótt kapuhoz s innen néhány lépcsőfok vezet a várba, melynek közepén sziklába vájt két kerek medenczét találunk. Valószínű, hogy itt emelkedett a hérosz Althaimenes szentélye s hogy a medenczék az áldozathoz szükséges folyóvíz gyűjtésére szolgáltak.

A sziget keleti partján s bátran mondhatjuk, — Lindos kivételével — az egész szigeten Akramitesz-hegy környéke a leggazdagabb emlékszerű maradványokban. A Siana modern falutól északra eső hegyen a rhodosi lovagok idejéből való pompás várrom áll. A hegy lábánál hellén város romjai hevernek, nagyrészt márvány romok, a miért a népnelv az egykori várost Marmurulának nevezte el. Harmincz méter hosszú és három méter magas falak állnak még itt! A sirokból kiásott vázák alakjaiból és ábrázolásából megállapítható, hogy a város a mikénei időktől a klasszikus korig virágzott.

Az évezredek sirtból kiásott kulturák mindig csudálatos erővel hatnak ránk. A hatást e földeken még fokozza az a vágy, hogy a szép öblök partján új kikötők épüljenek új emberek számára s a büszke ormokon régi akropoliszok helyett új templomok emelkedjenek a tenger és a föld halhatatlan istenségeinek. Az ősi mondák sziklás tájai, a homeroszi városok mohos romjai most itt új életről, új népek új hőseiről álmodnak.

Róma, 1914. január. Arduino Colasanti.

1. Trianda öble és városa. — 2. Sír a kamiroszi temetőben. — 3. Ásatás a kamiroszi temetőben. — 4. Fokasz falai. — 5. Vazilika falai. — 6. Oltár a szabad ég alatt Fokasz mellett.

ARCHEOLÓGIAI KUTATÁSOK AZ ÉGEI SZIGETEKEN.

MAGYAR SZALON-VISELET.

A magyar ruha a múlt század harminczas és negyvenes éveiben harezias színezetű, vagyis az ortodox magyar motívumokat lassanként kezdí levetkőzni. A pesti magyar szabók műtermeiben olyan műlapok és ruhák készülnek ez időben, melyek az európai öltözködési formákat nemcsak figyelembe veszik, hanem azok alkalmazásával kombinálják össze a magyar viselet elemeit. Így születik aztán meg a magyar szalon-ruha, mely nálunk, mint minden egyéb vállalkozás, szándék vagy törekvés ez idő tájt, sokkal inkább politikai és kulturális történelmi termék, mint egyszerű öltözködési kérdés. A XIX. század elejétől kezdve a magyar intellektuellek minden agitációja abban a vágyban összpontosul, hogy a magyarság az európai kultúra versenyében, vagyis a haladásban a maga helyét elfoglalja. Nem történelmi s nem is történeti tehát évtizedeken át semmiféle kezdeményezés, melyen rajta ne volna az a bélyeg, mely e kulturális vágyakozásokat eltölti.

Széchenyi társadalmi téren, a rendi ellenzék a politikában, Kazinczy a nyelvújítás terén kimondják a jelszót, hogy haladni kell s ennek a programnak esztétikai irányzata kifejeződik abban a közszólamban, mely minden magyar intézményben a pallérozottságot követeli. A pallérozottság értelme pedig nem más, mint a nemzeti vonások megőrzése mellett a nyugati szokásokhoz és intézményekhez való közeledés s ezek felhasználásával egy individuális kultúra megteremtése. Ez a mozgalom a magyar társadalomban lassanként olyan egyetemessé vált, hogy az iparban és kereskedelemben is ki tudta fejleszteni hatását. A pallérozottság már nemcsak azt jelenti, hogy a revízió alá vett magyar nyelv szókincsével fejezzük ki magunkat s minden téren a civilizáció szellemében működünk, hanem hogy külsőségeinkben is megtegyük azt az egy lépést, a mi a nyugati szokásokkal összefűz. Magyarországon ez időtájt még a szabók, cipészek és kereskedők is ennek az agitációs szellemnek a jegyében végzik munkájukat s mindezt sokkal inkább látjuk ma, évtizedek múlva, mint a hogy ők azt a maguk idejében elképzelhették.

Az iparos nem a pózok, hanem a szükség-

tek számára dolgozott, ámde olyan időben, mikor minden téren az a jelszó hallik, hogy: előre, az iparnak is a neologus irányzathoz kellett csatlakoznia. A ki szabó volt például, annak kultur-szabóvá kellett lennie, ha azt akarta, hogy az igényekhez hozzájárjon s logikai ellentmondás lett volna a sarkantyús csizma, csupa díszszel megterhelt dolmány vagy a nehéz menték divatját feltámasztani egy olyan társadalom számára, melynek élet-körülményei legalább is a városokban az idők fejlődéséhez mérten amúgy is megváltoztak. A demokratikus mozgalmak és a kulturális törekvések hatása aztán a magyar viseletben is egy neologus jellegű irányzatot szült, melynek az egykori pesti magyar szabók voltak a kifejezői. Az újjalakulás előtt álló magyar társadalom számára ők készítik azokat a ruhákat, melyek a korábbi nemzeti viseletet feloldják és megegyeztetik az európai polgári viselet sablonjaival. Az egész XIX. század folyamán a magyar viselet terén nem is volt ennél jelentékenyebb és fontosabb újítás, mert a mi ezután és ezenkívül történt, mindaz leginkább az ornamentika alkalmazásában mutatott némi változást. A modern magyar polgári viseletet a Széchenyi kora teremtetette meg s ebben a korban szerepelnek először a magyar frakk, magyar mantel, magyar pantallón, sacco és a szalon öltözködésnek egyéb változatai. Egyesítve van bennök az a kettős cél, a mi a korszak minden törekvését áthatja: a nyugati formának magyar vonásokkal való harmonizálása. És ezzel az eredménnyel a férfi és a női öltözködésben egyaránt kifejlődik a nemzeti viseletnek az a típusa, mely a forradalomig egy új, speciális és érdekes divatot szült s mely nem is tartott ebben az egyetemes elterjedésében tovább a forradalom bekövetkezéséig. Mert az abszolutizmus alatt, különösen 1859 után, már nem ez a divat járja, ekkor, mint az 1790-iki évek hatalmas fellángolása alatt, az ellenállási ruhák kerülnek divatba, vagyis a legszertelenebb, legmagyarosabb, legdíszesebb öltözetek, melyek csak később vesznek fel az intelligencia viseletében némi európai árnyalatot. A sarkantyús csizma, árvalányhajas kalap, cifra szűr, zsinóros dolmány, szük magyar nadrág, mente és a többi változatok ismét a politika eszközei, csak hogy ezúttal már nem reformokról van szó, hanem véde-

kezésről, demonstrációról és ellenállásról, ilyenkor pedig a költők még az Istent is magyar mentében látják, a mint Szelestey írta.

Legérdekesebb példák erre az abszolutizmus alatti divatlapok műlapjainak és divatképeinek illusztrációi. A magyar viselethez fordult vissza ez a kor is, de mennyire más, mennyire lármás, kiabáló és demonstráló ez a divat a tiz, húsz év előttihez képest. A magyar társadalom egész egyeteme benne él ebben a divatban a gyermektől és a nőktől kezdve az öregekig. Csak rá kell nézni ezekre a képekre és az e korabeli fotográfiákra, hogy az ellentét kiderüljön. A cifra szűrbe, lobogós ingbe és lobogós, tizréti gyolcs nadrágba öltözött gyermek éppen úgy jelen vannak ebben a divatban, mint az a lá Lisznyai vagy Vahot öltözködő bohémek és hazafiak, a kik a sok zsinórtól, cifra sujtástól, sarkantyútól és díszes atillától alig bírnak kilátszani. A bécsi nyomással küzködő nemesi rendnek a tizenkilencedik század második felében ez volt a legimpozánsabb tüntetése. Hatását megérezte a külföld is ennek a divatnak s Párisban már elég korán észreveszik a magyar öltözködési formákat s maga a francziák világszép császárnéja, Eugénia az első, a ki a kanász kalap, a női mente és párta felvételével a nacionalista divatot népszerűsíti.

A magyar politikai reneszánsz nemzeti viseletét az egykori magyar pesti szabók és művészek készítették elő. Barabás Miklós, Telepy Károly, Vízkelety, Rohm, Kálnai, Tyroler, Vidéki, Fuchsthaler, Raab, Perlaszka és mások tervelték ki az öltözeteket Tóth Gáspár, Keresztessy Sámuel, Klasz Venczel, Kostyál Ádám mesterek közreműködésével. Az új divat rohamosan népszerűvé vált s magyaros motívumait csakhamar a párisi szabócégek is elfogadták és alkalmazták. Az új divat azonban nem sokáig tartott. Alig húsz évig szerkesztették a műlapokat ebben a stílusban, mert a forradalom után újra a régi viseletet elevenítették fel. Ezért ennek a korszaknak a divattermei nagyrészt már a kulturhistoria körébe tartoznak. Egyik műgyűjtő szíveségéből néhányat bemutatunk ez érdekes műlapokból. Ezek képviselik a magyar reform-kor egykori öltözködésének elmúlt és elfeledett divatját. Zuboly.

VÉDEGYULETI RUHA 1844-BŐL. — Vidéky metszete.

ESTÉLYI ÖLTÖZÉK 1846-BŐL. — Barabás rajza.

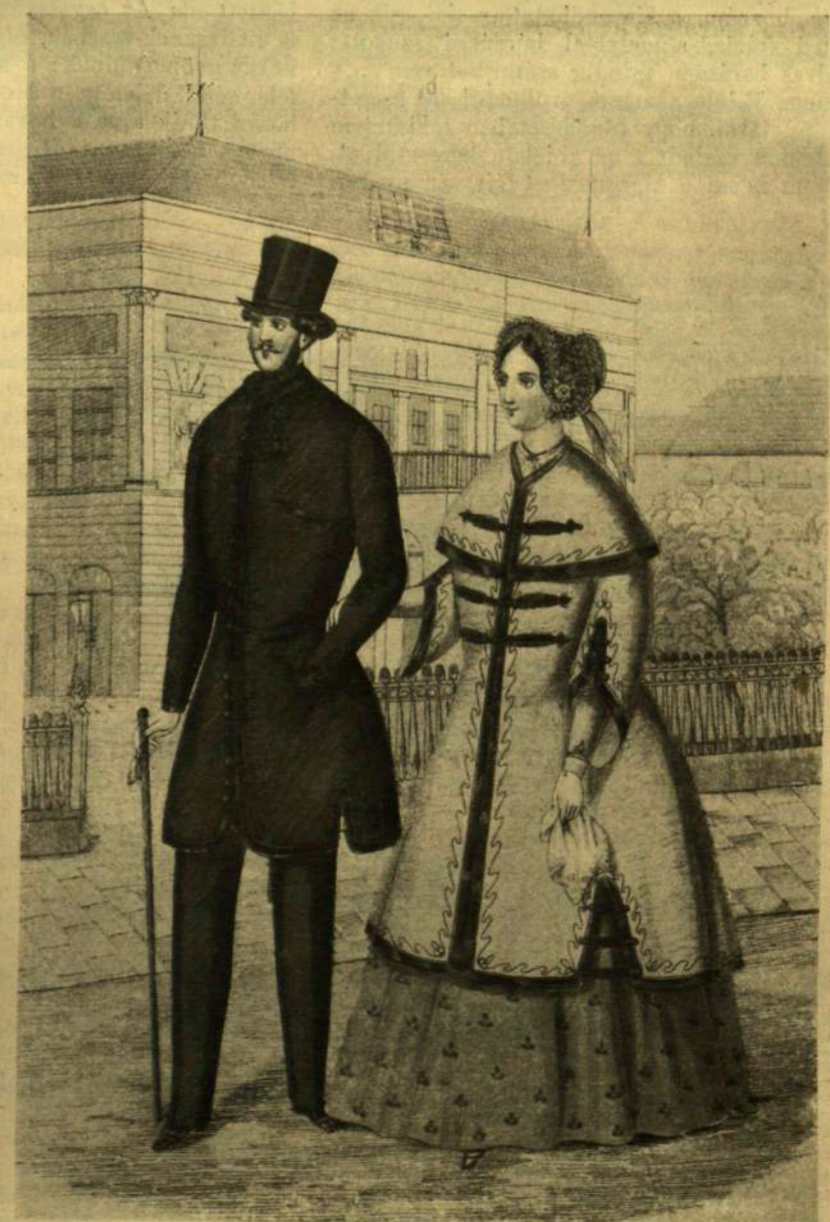
ESTÉLYI ÖLTÖZET 1844-BŐL.

SZALON-ÖLTÖZET 1847-BŐL. — Fuchsthaler rajza.

BALI RUHÁK 1846-BŐL. — Barabás rajza és Perlaszka metszete.

UTCZAI VISELET 1844-BŐL. (Háttérben a régi Nemzeti Színház.)

RÉGI MAGYAR SZALON-VISELET.

A HAVAS SZIGET.

Drága olvasóm, volna egy pár perced gyöngö mondánivalóm meghallgatására? Bágyadtan adom át magamat a penna kényének, — én magam érzem veled szemben való kötelességet, mint úgynevezett hírlapíró és töprengő most is sokáig, mivel tudnék hízelkedni érdeklődésednek, drága olvasóm. Keresztül-kasul képzelődtem az egész világon, emlékezetemben elképzelttem a héten olvasott újságokat, azután összeráncolt homlokmal végigborongtam Budapest életének külsőségein, utcáin, kávéházak nehéz szagú termeiben merengő betegek, meg a vizsgálati fogságban töprengő rabokra, azután a lezajlott Szechenyi-bálra, a melyen nem voltam jelen, de a bál névsort másnap végigolvastam az újságban, azután a főúri vadászatokra gondoltam, azután a színházi eseményekre gondoltam, azután minden átmenet nélkül a halál jutott eszembe. Ez a fekete öltözött ünnepélyes úriember minden nap bekopogtat magányomba, hogy fölajánlja szolgálatait. Leveszi a fejéről meredek, divattalan cilinderét, a melyen széles gyászszalagot hord, s halkán, hizelegve kezd beszélni, mint valami cigarettá-ügynök, a ki finom, ópiumos kairói készítményeket ajánl, parafa vagy szalmaszopókával. Szívesen állok szóba evvel a fekete látogatóval, nagyon kellemes ember, a legfranciább courtoisie megtestesülése és a diszkreció eszménye. Soha nem tudja senki, hogy vizitelt nálam és csevegett velem, olyan előkelő modorban, a mi minden műveltség és szellemesség felülemelkedik, egészen a csillagokig. Miután kidiskuráltuk magunkat, mindennap elküldöm, kikisérem és beteszem rá az előszoba ajtaját. Megállok, filelem halkuló lépteit lefelé a lépcsőn és tudom, hogy nem sértődött meg, holnap megint benéz hozzám, s kimondhatatlan jól esik az az úri frázis, a melylyel búcsúzni szokott: «Kedves barátom, mindig számíthat rám...» De nem őfelőle akartam árulni, ott szeretném folytatni, hogy tündősebben tekintsem az ablakra szaladt s az ablakon keresztül elkezdtem nézni a Margitsziget fát, a melyeken

a hó fészkel s mintha mind csupa tavaszi almafa lenne. A szigeten megmaradt a leesett hó az ágakon, meg a földön. A városban a járdáról meg a kocsiútról elseprik a havat a közlekedés kényelme miatt, a koresolyapályákon is egy sor rongyember szokott lépegetni a seprűje után, mikor esik a hó, s lehajtott fejjel, monoton mozdulatokkal söpörnek, mint az alázatosság néma kóristái, míg a koresolyázó párok a katonazene ígézetében kejes ivben siklanak el előttük. A városban a tetőről is körülbelül lekopott már a hó, de a sziget megőrizte a havat s a hó is szívesebben időzik a szigeten. Mintha álomban sétálna az ember, mikor végigmegy a nagy allé-n a mozdulatlan fehér fák, fehér mezők, behavazott pavillonok mellett. Szinte hihetetlen, hogy ettől a tiszta világtól tíz percznyire van mindaz, a mit gyűjtőnéven Budapestnek hívnak. Az úton vékony hó hosszán, hosszán az ember előtt, finom és andalítóan fehér, melyik császár lába elé teritenek ilyen szőnyeget, mikor a pályaudvarra kiszáll a szalonkocsiból?

A téli sziget Budapest partjai között mintha valami elvarázsolt világ lenne. Idegen regényekből, a melyeket a legérzékenyebb ifjúkorban olvastam, s régi operákból emlékemben szendörgő képekhez próbálom hasonlítani, minden benne van, de semmihez se hasonlít, minden élő és lefestett tájtól, minden emléktől és képzelettől idegen a szépsége, bája és melancholiája. Az élet télire elhagyja a szigetet, a hotelokban alszik a homály a betett zsalugáterek mögött, a vendéglők oszlopos terraszain a székek felültek az asztalokra, a galamblovészet pavillonja néma s a dűczokban lakó galambok örök boldogságról ábrándoznak, a fehér tennispálya az angol szavakkal futkosó kisasszonyok után melázik, néma és merengő az ünnepélyes kis czukrázda meg a vidám tejszernak, a parti kávéház most hallgatag, romantikus kastély s a cigányzene pavillonjának asztala, a melyen nyáron a czimbalom szokott hanyatt feküdni, teli van megfeketült falevelekkel, a melyeket még az őszi szél lebentett oda. Az egyszerű emberek, a kik télen is itt tesznek-vesznek, oly különös, távoli alakokká gyöngédülnek: a kertész, a ki üvegháza felé sétál délelőtt, a levélhordó, a ki gondolkozva tűnik tova a havas bokrok közt, az ősz portás, a ki fonnyadt arany sipkájában a néptelen hotel előtt sítkérezik a téli napsütés-

ben, a vendéglős, a ki unalmában vadász-fegyverrel leskelődik a romok körül, a hol a sűrűben nyulak bujkálnak és olykor borzót is láttak már előfutni valahonét s átiramlni a fehér mezőn. A rendőr is, a ki a szigeten vigyáz, más lépésekkel jár itt, mint a városban, sokat megáll, felnéz és követi a szarka czéltalan repülését egyik fáról a másikra. A sziget alsó végében jégpálya van, a hid mellett, alkonyatkor színes villanykörték széles koszorúja gyullad fölötté s a bosnyák banda kezd játszani a koresolyázóknak s az erőszakos katonazene megszédülve s álmodozva terjeng befelé a csöndes szigetre. Ha az ember bent jár a sziget közepén, nem is tudja kivenni, mit játszanak a bosnyákok, csak tündésének tétova zenekíséretét hallja és fehér lombok alatt fehér földön járva, úgy el tudja gondolni magában, milyennek kéne lenni a világnak. Egy-egy reggeli vagy esti sétát naplóba lehetne írni, mint az élet legdrágább eseményeit.

Szép Ernő.

HANGULATOK.

Csillagok.

Bujdostam záporverte éjszakában,
Sorra kiolták a csillagokat.
Én csüggedt vándor, a czél nem találtam
Szivem verése s útam elakadt.

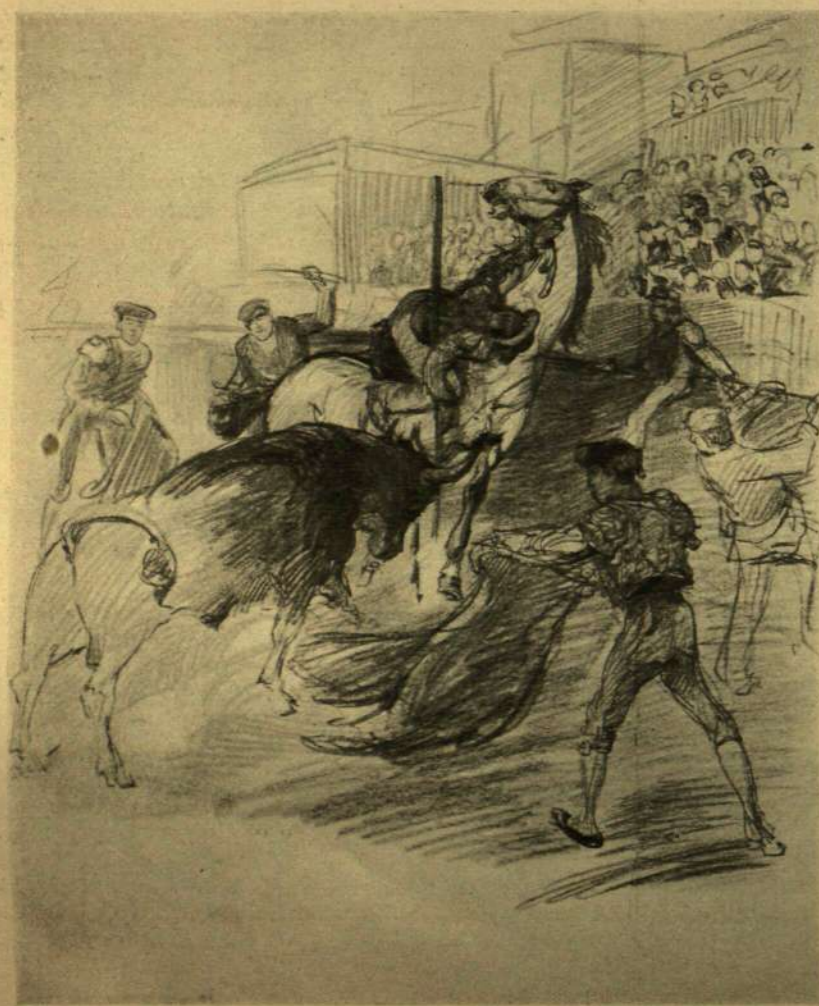
Kioltott csillagok, ti nekem újra
Kigyúltatok, világítottok tovább.
Lábam a régi rögöt töri, rója,
De a szemem a hegyesűcsokra lát.

Avarban.

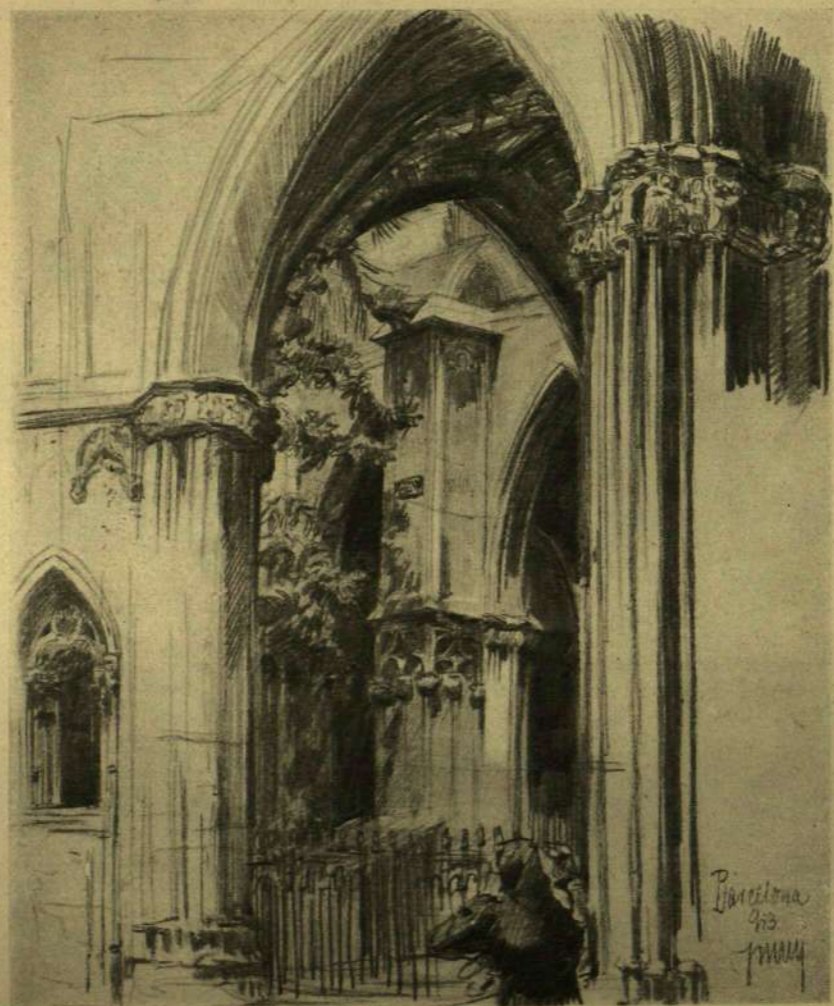
Avarban járok, hervadt utakon,
Hervadt utakon újra álmodom.
Mint hajdanán: balgán és botorul!
S mint hajdanán: szemembe könny tolul.

Valami fáj: csak álom, semmi más.
Egy dal, egy ábránd, egy szívdobbanás.
Ne járj ott, a hol álom ébredne.
Nem az élet, hanem ábránd sebez meg.

Petri Mór.

BKAVIDAL SEVILLÁBAN.

RÉSZLET A BARCELONAI SZÉKESÉGHÁZBÓL.

Glück József felvétele.

RUSCHEK ANTAL KANONOK, GYŐRVÁROSI PLEBÁNOS,
HIRNEVES EGYHÁZI SZÓNOK, KI MOST HŰNYT EL.

LILJECRONA OTTHONA.

Regény. (Folytatás.)

Irtá Lagerlöf Selma. — Svéd eredetiből fordította L. B.

A papkisasszony megállt és gondolkodott. — Menjünk le nagymamához és kérjük meg, hogy segítsen nekünk — mondta. Ez volt tehát az oka, a miért kimentek a sötét ó-év estéjén és keresték az utat a hófúvásban.

A papkisasszony úgy találta, hogy az ó-év estéjének mindig oly sötétnek és áthatolhatatlannak kell lenni, mint most. A jövődől is ilyen, nem látni benne semmit.

Nagymama az útház felett egy padlásszobában lakott. A legnehezebb volt a lépcsőkön előre jutni, a melyek a falmentén vezettek föl-felé, keskeny, kis lépcsőfokok, csúszósak és tele hóval. Valósággal életveszélyes volt.

De Lövdalában az ember megszokhatta a sötétben való járását. A tiszteletesné nem adott a lámpásokba gyertyát, csak épen a tén- és löstállóban.

Ezalatt nagymama is meghallhatta, hogy jönnek a lépcsőkön, mert kinyitotta az ajtót. Aztán háromgú gyertyát gyújtott meg a divány előtti asztalon, a kemencében már tűz lobogott.

Nagymama hosszú és sovány volt s betegesnek látszott. Egy cseppet sem hasonlított arcban a papkisasszonyhoz, de hát ez nem is volt lehetséges, mert csak mostohaanyja volt az ő mamájának. De azért ép úgy szerette a papkisasszonyt, mintha saját teste és vére volna.

Valami különös varázsfogásai lehettek Beata asszonynak, mert bárhogy is volt másutt, az ő szobájában mindenkor melegség, rend és tisztaság uralkodott. Pedig csak egy helyisége volt, a hol aludt és főzött, az ágya a fehér függönyvel, a mely egy aranyozott oszlopról függött le, olyan volt, mint valami ékszer, ugyanezt lehetett mondani ragyogó rézlábasairól és porcellán tányérjairól az ébredőasztalra.

Ő maga is rendes és finom volt, de a kezét tönkre tette a köszvény, úgy hogy ujjai görbék voltak és nem tudta kiegyenesíteni. Olyan nehéz volt kezét fogni vele; az ember nem tudta, hogyan is csinálja.

A papkisasszony elmondta, hogy miért jöttek, a nagymama mosolygott és megígérte, hogy velők tart. Van valaki, a kit várt és szeretné tudni, el fog-e jönni a következő évben?

Természetesen a legjobb lesz, ha a nagymamánál maradnak és itt csinálják meg az álomkalácsot.

Először levettek egy lábost a kis edénytartóból a kemence mögött és mind a hárman fogták az edény szélét, midőn a kis konyhaasztalra tették.

Azután egy fakanalat kellett előkeresniük. Mind a hárman odamentek a sarokszekrényhez, a hol nagymama az ennyit tartotta, előkeres-

ték a kanalat, aztán mind a hárman megfogták a kanál nyelét, úgy vitték az asztalhoz és rá-tették a lábosa.

Azután három kanál vizet öntöttek a lábosa és valamennyien hozták a vizet nagymama rézkupájából, de egyik sem szólt, vagy nevetett, míg így foglalatoskodtak.

Midőn ez meg volt, három kanál lisztet tettek a vízbe. És mind a hárman fogták a kanalat, midőn a lisztartóba dugták és hárman emelték ki és úgy hintették a lisztet a vízbe. Egyikőjük sem engedte el a kanál nyelét, egyik sem szólt, egyik sem nevetett és egyik sem ejtett egy szemernyit a földre.

Azután három kanál sót vettek. És meg eddig egyik sem szólt meg, sem nem nevettek, sem pedig nem ejtett el egy szemernyit.

Gondolhatni, mikor már ennyire voltak, akkor nagymama megkérdezte, hogy kell-e zsirt tenni az álomkalácsba!

Alig hogy ezt kimondotta, eleresztette a papkisasszony a kanalat, levette magát egy székre és hangosan fölkaezgott. Csöppség ugyan fogta a kanalat, de annyira elfogta a nevetés, hogy nem tudott a lábán állni, hanem lefeküdt a padlóra és úgy nevetett.

Nagymama maga is velők nevetett. Talán még sem kellett volna elfecsegni a dolgot, de ő visszaemlékezett még a régi időből, hogy ha nem történt valami apró szerencsétlenség az álomkalács készítésénél, akkor nem volt olyan érdekes az egész.

És ő úgy szerette, láthatja, hogy a papkisasszony elfelejtette minden búját-baját és nevetett egy kicsit.

Midőn jól kinevettek magukat, elhatározták, hogy előlöl kezdik, mert az már nem ért semmit, a mit eddig csináltak, hanem mindent újra kell elrendezni.

Most már azonban nem ment olyan könnyen, mert benne voltak a nevetésben.

Legelőször hát három kanál vizet tettek a lábosa.

De tovább nem jutottak, mert megint csak nevetésbe törtek. Különösen a papkisasszony-nal nem lehetett bírni. Csöppség nem volt annyira. A papkisasszony azonban már öt percz óta szinte magánkiült a nevetésből.

Vége a papkisasszony maga mondta a többieknek, hogy most már rendesen kell magukat viselni, különben éjfélig sem lesznek készen az álomkalácsesal.

— Azt hiszem, mi már megleszünk — mondotta nagymama — csak te tartsd magad komolyan.

Először vizet öntöttek, aztán tejet és sőt, végül az egészet péppé keverték. És mind a hárman tartották a kanalat, míg keverték és egyik sem nevetett, egyik sem szólt, sem nem öntött ki egy szemernyit a padlóra.

Midőn így elkészítették az álomkalácsot, betették a sütőserpenyőbe. Bizony ez az álomkalács még olyan étvágygerjesztőnek sem látszott, a mit a tyukoknak, vagy malacoknak adnak. És hozzá még kemény és száraz volt és fényes a sok sötét.

Ott ültek a tűznél és midőn megsült az egyik oldala, megfordították és mind a hárman segítettek a megfordításnál és egyik sem ejtette a hamuba.

Igy hát elkészült és megehető.

Papkisasszony és Csöppség annyira belemelegettek a dologba, hogy nem is gondoltak a nevetésre. Bizony nagy dolog az, hogy most talán belepillanthatnak a jövődőbe, így hát nem akarták elszalasztani ezt a fontos pillanatot.

Az álomkalács olyan fényes volt a sötét, hogy bátorság kellett a megkóstolásához. De azért háromfelé törték és mindegyik ette, a hogy tudta.

Csőppség megette a maga részét, mert tudta, hogy ezt így kell és híven akarta követni az összes utasításokat. Nagymama csak épen egy csipetnyit kóstolt meg belőle, de nem biztos, hogy azt is lenyelte. A papkisasszony alig evett többet egy harapásnál. Bármennyire szerette volna tudni a jövődőt, még sem volt képes egy csöppnyivel többet lenyelni.

Egy kicsit csalódtak a fiatalok az álomkalácsban, de egyik sem szólt egy szót sem. Jó éjt intettek csupán nagymamának és az szótlanul állt az ajtóban és világított a lépcsőre.

DUKA FERENCZ VOLT ORSZ. KÉPVISELŐ, A FÜGGETLENSÉGI PÁRT TÖBB CZIRKULUSON ÁT HÁZNAGYA, 1848-49-ÉKI HONVÉDHADNAGY, KI MOST HŰNYT EL.

Azt a néhány lépést az udvaron át, futva tették meg, mert az éjszaka nem volt oly sötét és áthatlan. Mintha épen szét akarta volna húzni függönyét, hogy megmutassa titkait, de ők nem mertek kint maradni, hogy meglássák.

A szolgálók már az ágyban voltak, midőn átlopódtak a konyhába, persze mindegyik kérdezte, hogy miként ment a dolog, hogy álmodtak-e már és hogy kiről álmodtak. De nem sokat használt, mert egy szót sem tudtak kicikarni belőlük.

Csőppség, a hogy lefeküdt, azonnal elaludt és így aludt reggelig. Midőn fölébredt, sós volt ugyan a szája, de bármennyire előkődött is, nem tudott visszaemlékezni, hogy álmodott-e valamit?

Nagymama nem aludt egész éjszaka, de másnap oly csöndesen és nyugodtan üldögélt, mintha álom szállta volna meg. Bizonyára mégis csak meg tudott valamit.

A papkisasszony alig aludt valamit, mert annyira égette a szomjúság és addig, míg az ember valamit nem álmodott, nem szabad volt inni. Különben nincs sok haszna az egész dolognak.

Midőn reggel fölébredt, nem volt tisztában, hogy álmodott-e valamit?

Egyszer csak napközben kiment a pitvarba. A mint ott állt, észbe jutott, hogy éjjel álomban ugyanezen a helyen állott. És a mint ott állt, két idegen ember, egy fiatal és egy öreg, jött felé a kavicsos úton. És az öreg azt mondta, hogy ő Liljecrona esperes és azért jött ide a fiával, mert hallotta, hogy szomjas és akar-e egy ital vizet?

És azonnal előlépett az ifjú egy pohár friss, tiszta vízzel a kezében és megkínálta.

Midőn a papkisasszony erre visszaemlékezett, annyira megritott, hogy egész testében reszketni kezdett.

Mert az egész biztos, hogy az, a ki előlépett és vizet nyújtott neki álomban, miután az álomkalácsból evett, az fog eljönni, hogy feleségül vegye.

A menyasszonytáncz.

Vizkereszt napján a tiszteletes és a tiszteletesné vendégekkel voltak a templomban és most az istentisztelet után hazafelé indultak. A tiszteletesné fázott egy kicsit a szánkóban, mert egy-két óráig csendben ült a hideg templomban. Olyan kellemes volt elgondolni, hogy most nem kell egészen Lövdaláig menniök, hanem megszakítják az utat Löbyben, a hol egy nagy parasztlakodalomra hivatalosak. Tehát mindössze egy negyedmérföldnyi út volt előttük.

Elgondolta, hogy milyen visszás dolog, ha a paplak a kerület szélén, majdnem egy mérföldnyire van a templomtól. A templom épen az egyházközség közepén feküdt, de nem úgy a paróchia. Jó néhány mérföldnyi út volt egy-

FAVÁGÓK A DEBRECZENI NAGYERDŐN.

RŐZSESZEDŐ ASSZONYOK A DEBRECZENI NAGYERDŐN.

két udvarháztól, melyek a kerület legdélibb részén feküdtek.

Micsoda nehéz volt hát a tiszteletes asszonynak minden vasárnap — a mint az illendő volt — a templomba menni. Négy órába került, míg ismét otthon lehetett. Ha pedig úrvacsora volt, bizony öt-hat óra is elmúlt.

Mire hazaért, biztos lehetett, hogy az öreg gazdasszony korán főzte meg az ebédet és az ételek már jödeje általt, persze szárazak lettek és odaégték.

Mindig ilyen gondolatai voltak, valahányszor éhesen és fáva a templomból hazafelé mentek. Hogyan is lehetne elrendezni, hogy rövidebb lenne a templomi út.

Lám nem kellene más, csak az egyháztagokat rávenni, hogy adják el a régi papudvart és csináljanak egy újat, közel a templomhoz, — hát bizony ez nehéz dolog volna. De van ennél még nehezebb.

Edes Istenem, az volt a baj, hogy Svartsjó csak leánygyháza volt a broi nagy egyház-községnek! Régi időtől fogva úgy volt elrendezve, hogy a broi esperes egyuttal lelkész volt Svartsjóben és a fél fizetés neki járt, ilyen ősi elrendezést persze aligha lehet valaha megváltoztatni. Különben az volna a helyes, hogy a férje, ki az egész munkát végzi, kapná az egész fizetést is. De hát ő csak egy segédlelkész, így tehát meg kell elégednie segédlelkézi fizetéssel. A gyülekezet pedig szegény és kicsi volt, úgy hogy ha a lelkésznek abból kellene élnie, a mit a gyülekezet ad, akkor ugyancsak felkopnának az álla.

Hogy a svartsjó papnak mégis jobban ment a sora, mint a többi segédlelkésznek, az azért volt, mert az egyházi földéken kívül saját tanyája, a miből megélhetett. Ha ez nem lett volna, alig boldogulhatott volna.

Természetesen örült, hogy az övé volt Lövdala. Dehogy panaszkodnék e miatt. Pompás egy tanya volt, erős épületekkel és jó földdel. Csak egy hibája volt, hogy messze esett a templomtól.

De azért még volt egy másik hibája. Azok, a kik ott laktak, többre tartották magukat másoknál. Ő csak nevezhetett ezen, ő, a ki már annyi igazi nagy udvarházat látott. De itten a kerületben nagyon előkelőnek tartják, a ki Lövdalában lakik. Talán még a brogi grófnak sincs annyi tekintélyük, mint a papéknak.

A mi őt illeti, sohasem tudta megérteni, hogy honnan eredt ez. Száz évvel ezelőtt az egész Lövdala csak egy paraszt-tanya volt. Talán nagy és gazdag volt, mert jó legelőt kapott a régi tófenékben. De csak egy paraszt-tanya volt és semmi más és ő a megmondhatója, hogy még ma sem különb. Persze itt Vármlandban nem akad senki, a ki tudná, hogy milyen egy valódi udvarház.

Az nem olyan esodálatos, hogy egy parasztfiú a gazdag tanyáról egyetemre került és letévén azt a nyomorúságos papi vizgát, segédlelkész lett Svartsjóben. És hogy hát egy esperes lányt kapta feleségül, még az sem olyan nagy dolog. Többre mint svartsjó segédlelkész még sem vitte, hanem ott ragadt egész életére. Azt mondják ugyan, hogy derék fizető volt, de

hát ezt nehezen lehet himni. Mert akkor már valami nagyobb gyülekezet papjává lehetett volna.

Persze szerencséje volt, hogy Lövdalát szüleitől örökölte és ott lakhatott. Nem volt rászorulva, hogy a parasztoktól ügyvel-bajjal behajtsa az adót, a tizedet. A saját tanyáján gazdálkodott, a maga ura volt és oly jól ment a sora, mint akármelyeknek azok közül. Ez volt az oka, a miért kölcsönösen kedvelték egymást.

Az első lövdalai pap idejében még nem volt papi föld, a mi a kerülethez tartozott, de most már van. Egy kis tanya Lövdala mellett.

Úgy gondolta, hogy csak ravaszág volt a parasztoktól a paptanyát ide tenni. Senki sem kérdezte, hogy milyen nagy utat kell tenni a papnak a templomig. Másra gondoltak ők és azt el is érték. A második lövdalai pap elvette az elsőnek a leányát és így örökségül kapta Lövdalát s ott maradt. Ily módon szintén gazdaga lett, a ki a maga ura és nem egy szegény segédlelkész. Ő is ottrekedt egész életére Svartsjóben. Pedig igen jó szónok hírében állott, de ő ezt alig hiszi. Inkább úgy képzei, hogy azért, mert az ő papkisasszonyukat vette nőül és mert Lövdalában lakott, elhíresztelték a svartsjóbeliek, hogy nagy szónoki képessége volt.

A tiszteletesné fölemelte karmantyúját és az arca elé tartotta. Az út épen a régi tófenéken vitt keresztül és a hideg szél, a melyről e hely ismeretes volt, süvített a füle mellett.

De azért csak tovább szövögte gondolatait. Lám, ezért kell a papoknak mindig Lövdalában lakni és így sohasem lehet rövidebb a templomi út.

Az ő ura már a harmadik lelkész a sorban, a ki ott lakik. Ő is úgy tett, mint az elődje: elvette a papkisasszonyt és örökségül kapta a tanyát. Letelepedett Lövdalában, mert a papanya közel volt és igen jól ment a sora, gazdag ember volt, a két tanyájával. Ez annyira rendjén ment, hogy senki sem volt a kerületben, a ki másképp kívánta volna, a meddig csak pap lesz és gyülekezet Svartsjóben.

Nem tagadja, hogy jó volt ez a két első lövdalai papnak, a kiktől alig hiszi, hogy valami jobbra voltak érdemesek, mint egész életükön át itt maradni. De az örökké kár, hogy az ő férje beleszeretett ebbe a tanyába és kerületbe, és itt maradt. A fejt teszi rá, hogy a legnagyobb paróchiát a püspökségben megkaphatta volna, a mely napon csak akarta volna.

Dehát jól tudja, hogy miért tetszik neki annyira itten a helyzet. Minthogy annyi éven át ugyanazon családból kerültek ki a papok a kerületben, úgy a papokat, mint a papnékat megszerették és azok nagy befolyást is szereztek. Az emberek semmihez sem fognak a nélkül, hogy el ne mennének a paróchiába tanácsot kérni és ez az, a mit ő annyira becsül. Már említette egyszer előtte, hogy könnyen kaphatna egy nagyobb paróchiát. Igen, azt ő is elhiszi, de akkor nem lesz annyi elrendezni valója. Most úgy van, mintha ő volna az úr az egész kerületben.

Az is igaz, hogy nem olyan könnyű volt azon változtatni. Egy fiatal papnak nagy előnye

volt a lövdalai pap leányát feleségül kapni. Azonnal kapott biztos megélhetést és meglehetősen könnyű hivalt, a mi pedig az asszonyt illeti, arról minden száj csak azt beszélte, hogy nincsen párja szépségben és ügyességben a lövdalai papleányoknak és nagy szerencse, a ki azok közül vesz feleséget.

Szívesen meghiszi, hogy így volt ez abban az időben, de a mi most Maja Lizát illeti, nem talál benne semmi olyan nagy kiválóságot. Nem találja, hogy olyan szép volna hosszúknak arczával és azt meg épen nem mondhatni, hogy istennek valami különös teremtménye volna.

Most ugyan ő rajta van és mindenkor utána néz, de nem nagy igyekezetet lát benne, sőt az apjának sem tetszik, pedig hát neki kellene a legjobban megkívánni, hogy derék teremtés legyen a lányából és ne járjon örökké csak tréfán az esze. De már ő csak megteszi a kötelességét vele szemben. Pedig kevesen vannak, a kik ezt mernék, mert hát ő fogja örökölni egész Lövdalát.

Csengőszótól lett hangos a vidék. Itt fent Löbyn négy út találkozik össze és valamennyin jöttek szánkóval vendégek a lakodalomba. Mindenki tudta, hogy ez nagyszerű lesz. Mégis csak jó, hogy mostohalányát nem hozta magával. Épen abban a régi paraszt udvarházban lesz, a hol olyan nagyra vannak vele.

Igy hát nem csoda, ha lusta és büszke lesz, mert azt hiszi, hogy ő azt teheti, a mi neki tetszik. De majd tudja ő, hogy mi lesz a legjobb az ő mostoha lányának. Most egyelőre még gondolatban sem akarja kimondani.

Talán majd két legyet üthet egy csapásra! Talán rövidebb utat nyernek a templomba és egyuttal mostohalányát is megtanítja, hogy nem valami hercegisasszony, hanem csak egy egyszerű papleány...

Na most előre tudta, hogy min kell átesnie. Alig került be az ajtón, már is mindenki azt kérdezte, hogy miért nem jött vele a papkisasszony.

Még ki sem gombolta a bundáját, máris vagy tizszer el kellett magyaráznia, hogy Maja Liza nem akarta otthon egyedül hagyni az öreg nagymamát.

A legtöbben megelégedtek ennyivel, de a háziak már részletesebben akarták hallani a dolgot.

Az öreg Hindriksson Björn és felesége évekig nem tudták rábeszélmi legfiatalabb unokájukat, a ki majd örököli a tanyát, hogy ahhoz a férjükhöz menjen nőül, a kit ők szemeltek ki számára. Most aztán engedelmessége jutalmául olyan nagy lakodalmat terveztek, a milyen még nem volt.

Hindriksson Björn olyan öreg volt, hogy még emlékezett Olavus tiszteletes urra, a legelső lövdalai papra és feleségére, Hesselgren Katalin asszonyra és az a tisztelet, a mit irántuk érzett, mindig megmaradt. Minthogy Olavus tiszteletes úrnak él egy utódja a kerületben, úgy annak ott kell lenni a lakodalmon, különben nem lesz olyan, mint a milyennek tervezték.

Sehogyssem akarta elfogadni akadályul, hogy a papkisasszony nagymama miatt nem jöhett

AZ ENGELMANN-MESTRIK PÁR MŰKORCSOLYÁZÓ MUTATVÁNYAL.

FRANG, A NEMZETKÖZI VERSENYEK GYŐZTESE.

A SZABÓ-HORVÁTH PÁR, A PÁROS VERSENY GYŐZTESE.

el hazulról, hanem rögtön azt kérdezte, hogy nem gondoskodhatott volna ma valamelyik szolgálo a nagymamáról. Hiszen csak nincsen halálán.

Érezni lehetett a hangján, hogy igazán szomorú volt és nem csak udvariasságból mondta. Örült ugyan, hogy az új papné eljött, de hát ő mégsem volt abból a régi papi családból való.

A tiszteletesné azt felelte, hogy ő is úgy gondolta és meg is mondta. De lám a papkisasszony annyira aggódik az öregért, hogy a világ minden kincseért nem menne el addig, míg a nagymama egészen jobban nem lesz.

Végre lesegítették a köpenyegét és ő tudta, hogy milyen szépen van felöltözve és hogy ha az egész országot bejárják, alig találának nála derekabb papné. De mintha a parasztnép mindebből semmit sem vett volna észre.

Hindriksson Björn felesége csak azon esodákozott, hogy Beata asszony nem akarta, hogy az unokája eljőjön. Hiszen ő jól tudja, hogy ezen a tanyán nem ültek még olyan lakodalmat, a melyen a régi pap-nemzettség valamelyik tagja nem táncolt volna a menyasszonnyal.

A tiszteletesné kiegyenesedett és hangja érdekesé vált. Ő nem tudta, hogy ez olyan fontos, különben ő maga otthon maradt volna. De hát még hazamehet azonnal, hogy Maja Liza eljöhessen.

(Folytatása következik.)

DE GYURMÁN DEZSŐ, MAGYAR GYORSKORCSOLYÁZÓ BAJNOK 500 MÉTERES STARTJA.

SZENDE ANDOR MAGYAR MŰKORCSOLYÁZÓ BAJNOK.

A BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ EGYLET NEMZETKÖZI VERSENYEIRŐL. — Vasady Ottó-felvételei.

XVI. és XVII. századi zivataros magyar világból való. Könyvének a két utolsó cikke Károlyi Sándor családjáról és a magyar kiralság-apácák volt pesti háziállatáról szól. Takáts Sándoról ma már minden magyar olvasó tudja, hogy kiváló író, a kinek stílusában különös, finom zamat szivódott bele a régi magyar írósközlésbe, s ki igen jól érti a szavakkal való jellemzés művészetét. Ebben a könyvében sokszor egészen szerte ér a szépirodalmi stílushoz, egyes lapjait szinte úgy olvassuk, mint valami történeti novellát. Ezzel is csak érdekesebbé válik a könyv s nyilván meg fogja találni útját ahhoz a szélesebb körű olvasóközönséghez is, a melynek szánva van.

Thaly Lóránt műfordításai. Szép és tartalmas könyven adta ki Thaly Lóránt műfordításait, egy a költészet szépsége iránt fogékony, sokféle költői erénnyel felruházott lélek kedvtelésének ünnepe áldozatait. Lelki ünnepe neki a költők olvasása, szabadulása a való élettel egy szűz és tisztább életbe, — ez látszik fordításainak gondosságán, azon a szereteten, a melylyel kedves költőivel bibelődik s azon a műfordítónal elengedhetetlen alázatosságon, a melylyel a költők egyéniségéhez, hangjához, felfogásához alkalmazkodik. Fogékonysága nagyon széleskörű: Hugo Viktor, Verlainé, Sully, Prudhomme, Leconte de Lisle, Lénau, Heine, Goethe, Morris, Rosenfeld, Byron, Poe, Wilde és a nálunk jóformán ismeretlen Harriet Evans egyaránt felmelegítik, — nyilván olyan olvasó, a ki minden költőben megtalál valamit önmagából és mindegyikre reagálni tud lelkében. S a különböző hangokat és mondanivalókat egyforma készséggel is tudja visszaadni, fordításában nincsen feltűnő egyenetlenségek s mindegyiken érzik az az elfogadás, melyet a költőkkel szemben érzett. Hűsége is hozzájárul, hogy a költőkkel szemben elfoglalt helyzetéhez: nem keveri bele az eredetiekbe a maga egyéniségét s annyit igyekszik belőlük visszaadni, a mennyi az ő eszékeivel visszaadható.

Arany János Bolond Istókja. Kardos Lajos nagy részletes, minden szempontra kiterjedő részlettanulmányt írt Arany Bolond Istókjáról. Elmondja a mű keletkezését, ismerteti különböző kiadásait, szól fogadtatásáról, aztán jellemzi mint humoros művet, foglalkozik koncepciójával, mitálai és forrásaival, különösen Byronnal, fejtegeti Petőfi hatását, kikeresi az életrajzi elemeket a költeményben s végül szól a Bolond Istók verseléséről. A tanulmány cizéja és módszere szerint filológiai munka, nagy gondossággal szedi apróra Arany költeményét, meg akarja világítani, a meny-

nyire csak lehet. A filológia szokott módszereit és eljárásait jól ismeri és tudja alkalmazni s érdekes eredményeket is ér el. Mindenesen használható alapját veti meg a további kritikai összefoglalásnak.

A «Jó Pajtás» Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja most megjelent február 15-iki számába Lampérth Géza és Elek nagyapó irt verset, Zsoldos László elbeszélést, Sebők Zsigmond Az arany cipő, Benedek Elek Oh, szép ifjuságom című regényét folytatja, Zuboly érdekes cikket irt Petőfi Zoltánról és anyjáról, Levitzky Károly főiskolai koresolyázó bajnok a koresolyázásról, Pataky Sári kedves képet rajzolt, P. Ábrahám Ernő kedves mesét mond, Zsiga bácsi kedves mókát mond el a pörüljárt farkasról. A kis krónika rovat apróságai, a rejtvények, szerkesztői iratok egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A «Jó Pajtás»-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatvány-számot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal (IV. ker., Egyetem-utca 4.).

«Vasárnap» a cizme az országos ref. lelkész-egyesület képes heti néplapjának, mely Debreczenben jelenik meg, Uray Sándor ottani ref. lelkész szerkesztésében. A változatos, eleven kis néplap máris szép olvasóközönségre tett szert. Megrendelhető: A «Vasárnap» kiadóhivatalban, Debreczen, Piac-utca 49. sz. (nyomda). Ára egy évre csakély 3 korona.

Új könyvek. Régi magyar asszonyok. Irta Takáts Sándor. Budapest, Az «Élet» irodalmi és nyomdai részvénytársaság.

Thaly Lóránt: Műfordítások. Budapest, Rényi Károly kiadása.

Arany János Bolond Istókja. Irodalomtörténeti tanulmány. Irta Kardos Lajos. Debreczen szab. kir. város könyvnyomda vállalata; ára 3 K.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: MÜTTER FERENCZ, nyug. táblabíró, 83 éves korában Nagyváradon. Az elhunyt a szabadságharcot mint honvédszázados küzdötte végig, résztvevett a segesvári ütközetben s egyike volt azoknak, a kik utóljára látták Petőfit. — WALTER LAJOS, felső gazdasági tanintézetű nyug. tanár, volt 48—49-iki honvéd fővezér, 88 éves korában Debreczenben. — BRÓTH

SÁNDOR, volt 48-as honvédközpítész, 86 éves korában Vízaknán. — MESTERHÁZY ISTVÁN, 90 éves korában Veszprémben. — LINDENI SCHLAUCH NÁNDOR magánzó, a Ferencz József-rend lovagja, 82 éves korában Budapestben. — KRESSINSZKY MÁRTON, gyógyszerész, 75 éves korában Budapestben. — BÉNYEK JÓZSEF, nyug. polgári iskolai tanár, 70 éves korában Budapestben. — BALÁZSI JÓZSEF, kegyes-tanítói áldozópap tiszteletbeli kormánytanácsos, házifőnök, a nagybecskereki gimnázium igazgatója, 69 éves korában Nagybecskerekben. — Szentmihályi HORVÁTH KÁROLY, nyug. református főtanító, 66 éves korában Pécsen. — NEMES TUCZENTALLER AURÉL, ügyvéd, 66 éves korában Budapestben. — ÁROS HENRIK, nyug. Máv. főellenőr, 67 éves korában Budapestben. — Magyarorszáki és harasztosi HORVÁTH JÁNOS, nyug. posta- és táviró-felügyelő, 66 éves korában Budapestben. — KARADIA GYÖNGY, herceg, 66 éves korában Budapestben. — SCHMID GEYZA, nyug. kuriai bíró, a Lipót-rend lovagkeresztese Győrött. — GEDÉON JÁNOS, pénzügyi tanácsos, brassói m. kir. pénzügyigazgató, 53 éves korában Budapestben. — Dr. JELFY JÁNOS, ügyvéd, 55 éves korában Budapestben. — BAUMERTH OTTÓ, városi főjegyző, 52 éves korában Budapestben. — WEISZ IMRE, földbírtokos, 47 éves korában Mindszentben. — HÁMSI IGNÁC, államvasúti felügyelő Budapestben. — Sajtó- és noszlopi NÉMETH SÁNDOR, 49 éves korában Kunhegyesen. — SCHERER IGNÁC, szövetkezeti tisztviselő, 46 éves korában Budapestben. — ANDORFFY KÁROLY, nyolczadik osztályú gimnáziumi tanuló, Andorffy Károly táblabíró fia, Budapestben. — Császár Béla, kir. ítélőtáblai bíró fia BÉLUSKA, 15 éves korában Marosvásárhelyen. — ÖZV. PLESKOTT HENRIKÉ, szül. Schmidt Emília, 83 éves korában Pozsonyban. — ÖZV. KRANTZ EDÉNÉ, szül. Friedrich Terézia, 82 éves korában Budapestben. — ÖZV. BATHÓ FERENCZÉNÉ, szül. Schirluszky Terézia, 80 éves korában Budapestben. — ÖZV. CSENGERY JÓZSEFNÉ, szül. szigetremetesi Dohi Mária, 80 éves korában Máramarosszigeten. — ÖZV. NIERTIT KÁROLYNÉ, szül. Nitsch Klára, 73 éves korában Budapestben. — WEHNER GYULÁNÉ, szül. Barozen Gabriella, 64 éves korában Budapestben. — TARNÓCZY GYÖRGYÉNÉ, szül. Kovács Mária, 61 éves korában Beregszászon. — ÖZV. SCHÖN JÓZSEFNÉ, szül. Herbert Anna, 54 éves korában. — OCZWIK EDÉNÉ, szül. Hábel Boriska, Petrosényban. — ÖZV. tiszaujhelyi UJHELYI BOLDOZSÁRNÉ, szül. kiskároki és biztricskai Lehoczky Franciska, 75 éves korában. Balassagyarmaton. — FELBER BELÁNÉ, szül. Max Józsa, 23 éves korában Budapestben. — Bivenczkozi STOV MACZKA, Budapestben.

a kiváló bőr- és lithimus gyógyforrás, vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. SCHULTES ÁGOST Salgó-Páposi Salvatorforrás-vállalat Budapest V. Rudóli-rakpart 8.

KALODONT Fog-Krém és szájviz

itt a FARSANG áll-abál, itt van végre KARNEVAL s az is PALMA sarkon jár.

Lohr Mária (KRONFUSZ) Gyár és főüzlet: VII., Baross-u. 85. Telefon: József 2-37.

Szépséget, úde fiatalságot varázsol arcára a BRÁZAY Najád Krém. Ára 1 Korona. Kapható mindenütt és BRÁZAY KÁLMÁN cégénél, Budapest VIII. ker., Baross-utca 43. sz.

Ekszerek! Ezüstneműek! Képes nagy katalógus ingyen és bérmentve küldjük meg.

SALVATOR

Schweizer's Selyem-házhoz! Kérjenek mintá a m. udonságainkból fekete, fehér, vagy színesben: crêpe, lacné, chifón, ottoman, nassalin stb. mousseline 120-cm. széles, méterje K. 1.20-tól kezdve, bársony ruháknak, és blúzoknak, pils, kabátoknak és köpenyeknek, valamint blúzok varrási és ruhák valódi levélváltó hímzéssel batist, gyapjú, és setyemben. Mi csakis keszkeket szolid selyemszövet árulunk, küzvetlenül megáruverőknak, pántos, és vámmentesen a hához. (Dzupa levélváltó.) Schweizer és Társa, Luzern U 24 (Bárjcz)

CZIMBALOM Legújabb szab. acélszerkezettel részleteire is. Csohadós, tisztas hangú gramofon gép 25 K s feljebb. — Hozzá: Fedák Sári, Király, Róza, Bercei, Bonci, Csurig-től legzebb lemezek 2 korona 50 fillér. Hegedűk világghírű mesterek hű utánszalai Fuvolák, Törökötök, citerák, harmonikák, stb. — Érték. MOGYOROSSY GYULA kir. szab. hangszerész, Bpest, VII., Rákóczi-ut 71.

Serravallo kina bora vassal Hygienikus kiállítás 1906. Legmagasabbban kitünt. Erősítő-szer gyengültek, vérszegység és lábadások számára. Étvágygerjesztő, időgerjesztő és vérjavító szer. Kiténő 1 7000-nél több orvosi vélemény. I. Serravallo, cs. és kir. udv. szül. Trieste-Barcola. Vasárnap a gyógyszerárakban állításon üvegekben kor. 2.00, literes üvegekben kor. 4.00.

EGYVELEG.

*Az európai teknősbéka, mint egy német tudományos folyóirat megállapítja, kivesszőben van. Németország mocsaras vidékein régekte nagy számban élt ez az ártatlan állat, a melyet azonban ostoba babonák vettek körül. Így azt hitték, hogy a teknősbéka megvédi az állatokat a betegségtől és szerencse éri azt a házat, a mely mellett teknősbékká tanyáznak. Meleg nyári estéken a mocsári teknős sajtáságos, fűthöz hasonló hangot hallat, a melyről a népek az a hite, hogy olyankor valaki meghalt a közelben. Egyébként az európai teknősbéka pusztulásának egyszerű magyarázata az, hogy egyre kevesebb lesz a mocsár, a mely ennek az állatnak életelőleme.

*Nagy tévedés, hogy minél barnább lisztből készül a kenyér, annál táplálébb. Újabb kémiai vizsgálatok kiderítették, hogy a barna kenyér nehezebben emészthető és a nullás lisztből készült étel a leg táplálébbak.

*A lámpaüveg jubileuma. Éppen 60 év előtt, 1854-ben kezdték használni a lámpaüveget, de bizonylan nagyon kevesen vannak, a kik tudnák az egyszerű és mégis fontos háztartási cikk feltalálójának nevét. A lámpaüveg francia találmány és az első Argand Aiwé díjoni lakos használta. Argand egy este a mécs mellett dolgozott, a mikor öcsöse, a ki a szobában játszott, incselkedésből a mécs fölé boros palackot tartott, a melynek ki volt ütve a feneke. Argand nyomban észrevette, hogy a mécs lángja a palackban egyszerre csendesebb és fényesebb lett. A gyermek játéka vezetett tehát egy fontos felfedezéshez, a melyből a ma már nélkülözhetetlen találmány származott.

*Több mint százhusz vallásfelekezet van az orosz birodalom területén. Valamennyit eretneknek tekint az uralkodó keleti egyház és üldözi is, de nem sok eredményt, mert tehetetlen a fanatizmussal szemben. A felekezeteknek mintegy harmadrésze nem tart papot, mert szerintük minden hívő egyuttal pap is.

Tátrafüred télen. Tátrafüred csodálatos téli klímája jutott kifejezésre az utóbbi he'ek páratlanul szép téli időjárásában. Mig az alföldi városokban kellemelel, zord, hideg időjárás uralkodott, itt fenn a magasban oly palak, napfényes az idő, hogy annak bizonyírtóságát elképzelni csak az tudja, ki már élvezte a hőmezőkön a téli napnak hihetetlenül részleó hevét. Mig Budapestben és az egész Alföldön még déleiben is mélyen fagyott alatt volt a hőmérséklet, addig a tátrafüredí Grand Hotel déli oldalán 36 fok meleg

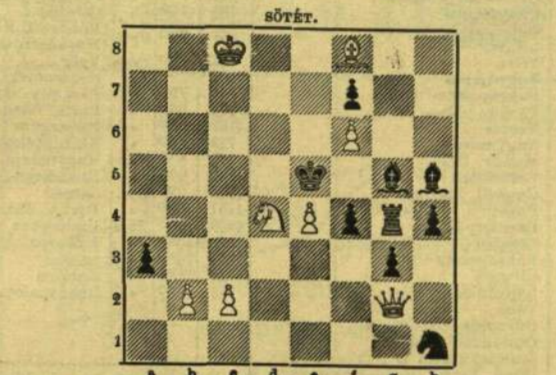
napárgában sütikéreknek a vendégek, mélyen lenn a völgyben pedig sűrű ködtenger borítja a tájat. A téli időny tátrafüreden tetőpontján áll és a vasárnapi nemzetközi rödliverse nyek keretében döntésre kerülő magyar rödlibajnokság igen sok külföldi neves sport embert is vonzott a Tátrába.

Az első ránc az arcon, az első komoly bánata a szép asszonyoknak. Adjuk meg a módját, hogy ezt elkerülje. Elősegítés, ha a kitűnő Crème Simon-t használja, amely az arcbőrnek visszaadva ruganyosságát, eltünteteti ezt a ráncot, mely szomorú előfutárja a számtalan utána következőnek, ha idejekorán el nem tűnik. Egészítsük ki a szépségápolásnak ezt a módját a Simon-féle rizsporral, mely a legtisztább rizslistából készült és felülmul minden más készletnél a legelőnyösebb.

SAKKJÁTÉK.

2887. számú feladvány Bobrow Páltól, Moskva.

Világos indul és a harmadik lépésre matot ad.

A 2884. számú feladvány megfejtése Jaspersen F.-től. Világos. Sötét. Világos. a. Sötét. 1. Vh7-h3 b7-a6 1. ... Ka6-b5 2. Vh3-h4 stb. 2. Vh3-f1 + stb. 1. ... Ka4-b3 1. ... b7-b6 2. Vh3-f1 stb. 2. Vh3-f1 stb.

Helyesen fejtették meg: Merényi Lajos. — Ludányi Antal. — A «Budapesti Sakk-kör». — A «Budapesti III. ker. Sakk-kör». (Budapest) — Németh Péter (Csongor). — Kin-

taig Róbert (Fakert). — Hoffbaner Antal (Lipótvár). — Székely Jenő. — Mészey József. — A «Győri Sakk-kör». (Győr) — A «Zborói Társaság». — A «Kálóczi Katolikus Kör». — A «Dunaoldali Egyenlőségi kör» — Csolnoki István (Hajdúhadháza). — A «Leibici Gazdasági Kaszinó» — A «Csengeri Kaszinó» — Ljebel Dávid (Bajnok). — Lusztly János. — Szivák János (Alberti-Isra).

Szerkesztői üzenetek.

Byron. Esty Jánosné úrnó annak közlésére kérte fel lapunkat, hogy az Akadémia számára általa fordított Byron-életrajza fordításának átnevezje, Morvay Győző ír iktatta bele az Abrányi Emil Byron-fordításából való idézeteket. Ez természetesen semmit sem változtat azon megfigyzéseink érvényén, melyeket az ismert egyben legutóbbi számunkban tettünk.

Kétségek között. Hangulat. Először: többek között az a dolgonk, hogy a beklüdtött kéziratosokat megkritizáljuk, kéziratot beklüdeni tehát nem alkalmatlan-kodás, másodsor a versek kezdő fátalemer kezdetleges művei és harmadsor: egyik sem közölhető.

Hádesz öbléből. Az én kertem. Mind a kértnek a hangja irodalmi remiszecencia s a mondánáló silya nines arányban a nagy gőzöszök.

Küzöbön. Mi csak a szavaltást értesük ki belöle s nem a léleknek komoly, mély megrendülését.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» folyó évi 3-ik számában megjelent képtalány megfejtése: Sokszor hazudunk, hogy eltakarjunk egy hazugságot.

Felelős szerkesztő: Hoitsy Pál. Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Vármege-u. 11. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Schweizer-nak ezen hímzett ruhája varratlan, mo ha 6, valódi svéjdi hímzéssel, vörn- és porémmesével szíllítunk hához. A teljes ruhára való: 4.20 méter hosszú, 116 cm. széles batistrukméből áll, rajta 4-szömeter hosszú, 8-cm. széles hímzéssel. Ára, hához szíllítva, 14.00 korona. Raktáron tartunk: fehér alapon új két hímzést: fehér = cseresznyepiros hímzést; fehér = lila hímzést; fehér = barackszárga hímzést; fehér = fekete hímzést. Kérje dívatépekkel 197 és hímzés-mintákkal ellátott új mintagyűjt. menyűnket. Magyar levelezés. Különlegeségek: Női leányka- és férfiruhák, valamint bűdkora való legdivatosabb kelmék. Hímzett ruháink varatlanok, azonban rendelésre különféle nagyságú mintáapokat szíllítuk.

Schweizer & Co. Luzern Svájc. Orr-alakító! «Zello» orthop. készülék, melyel minden nem szép orrforma szavakosság mellett alakítható. (Csontbűk nem.) 50.000 darab használatban. (Megrendelésék feljölésköztől.) A készüléköt vámmentesen szíllítjuk és a postadíjjal együtt 8.00 koronára kerül, jobb és élesen beállítható K 6.00, kaucaukkal K 8.00. Éjjel viselhető. — Orr-speciálistá-orvosok által ajánlva. (13 szabadalom.) Homlokárcs-símtó K 4.20. L. M. Baginski, specialista Berlin 275. W. 57. Winterfeldstr. 43

Költögépek házi és vadásznyas részére jövedelmező baromfudvart szakzezen és olcsón berendez, mindentéle falbaromti, az összes szilkséggyártó cikket szíllít a különlegesgyártó NICKERL & Co. G. m. b. H. Központ: Wien-Inzersdorf, Triesterstr. No. 30. — Telefon 9120. 144. sz. katalógus kívánatra ingyen

ASSZONTOK zavaroknál, ha már mindent megpróbáltak eredménytelenül, úgy hozsának meg az orvosoktól elismert, fényesen bevált szer. Meglepo eredmény. Szavaltó artamezian, Naponta hálaíratok. i. erősségű M. 4.50, II. erősségű M. 6.50 — Dízskrói vámmentes szíllításon ut trvétel. Laboratórium F. Gutsché 673. Berlin C. 2.

ZEISS Tábort látcsövek és színházi látcsövek. Nagy fényerősség. — Nagy láttér. ÚJ MODELLEK. Eredeti áron minden szakba vágó üzlet által beszerezhetők. T. 404. sz. katalógus díjtalan. CARL ZEISS Geseilschaft m. b. H. WIEN IX/3., Ferstelgasse 1. Gyárak: Győr, Jena, London, Wien, Riga.

A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK TÉLI MENETRENDJE.

A vonatok indulása Budapest nyugoti p.-u.-ról. Érvényes 1913 október hó 1-től.

Table with columns: vonal-szám, óra, percre, vonat neve, hová, vonal-szám, óra, percre, vonat neve, hová. Lists departure times to various destinations like Vác, Rákospalota-Újpest, Esztergom, etc.

- 1) Vasár- és ünnepnapokon bezárólag november 10-ig közlekedik.
2) Vasár- és ünnepnap előtti hétköznapokon közlekedik.
3) Minden kedden, csütörtökön, pénteken és vasárnapon közlekedik.
4) Minden hétfőn, csütörtökön és szombaton közlekedik.

A vonatok indulása Buda-Császárfürdőről. Table with columns: vonal-szám, óra, percre, vonat neve, hová, vonal-szám, óra, percre, vonat neve, hová.

A vonatok indulása Budapest keleti p.-u.-ról. Érvényes 1913 október hó 1-től.

Table with columns: vonal-szám, óra, percre, vonat neve, hová, vonal-szám, óra, percre, vonat neve, hová. Lists departure times to destinations like Balatonfüred, Tapolca, Hatvan, etc.

- 1) December 15-től bezárólag szeptember 28-ig közlekedik.
2) Nagykáttól Szolnokig csak szombaton és ünnepnapokon közlekedik.
3) Március 1-től közlekedik. Azonkívül Budapest keleti p.-u.-ról Budapest-Kelenföldig február 2-től április 25-ig minden hétfőn, csütörtökön és szombaton a Wien-Budapest-tírol-rivierai expresszvonat halálkozási járával is közlekedik.
4) Csak szombaton és ünnepnapokon közlekedik.
5) Csak hétköznapokon közlekedik.

A vonatok indulása Budapest-Józsefvárosról. Table with columns: vonal-szám, óra, percre, vonat neve, hová, vonal-szám, óra, percre, vonat neve, hová.

A vonatok érkezése Budapest nyugoti p.-u.-ra. Érvényes 1913 október hó 1-től.

Table with columns: vonal-szám, óra, percre, vonat neve, honnan, vonal-szám, óra, percre, vonat neve, honnan. Lists arrival times from various origins.

- 1) Erkezik minden kedden, szerdán, pénteken és vasárnapon.
2) Erkezik minden hétfőn, csütörtökön és szombaton.
3) Vasár- és ünnepnapokon bezárólag november 10-ig közlekedik.

A vonatok érkezése Buda-Császárfürdőbe. Table with columns: vonal-szám, óra, percre, vonat neve, honnan, vonal-szám, óra, percre, vonat neve, honnan.

A vonatok érkezése Budapest keleti p.-u.-ra. Érvényes 1913 október hó 1-től.

Table with columns: vonal-szám, óra, percre, vonat neve, honnan, vonal-szám, óra, percre, vonat neve, honnan. Lists arrival times from destinations like Berlin, Ruttká, Debreczen, etc.

- 1) Csak vasárnapról hétfőre hajló éjjelet közlekedik.
2) Fiumétől adony-Pusztaszabolcsig csak március 1-től közlekedik.
3) Budapest-Kelenföldtől Budapest keleti p.-u.-ig február 7-től április 25-ig minden hétfőn, szerdán és szombaton a rivierai-tírol-wien-budapesti expresszvonat halálkozási járával is közlekedik.
4) Minden vasárnap és ünnepnapon másodlagos napján közlekedik.
5) December 15-től bezárólag február 28-ig közlekedik.
6) Torbágytól Budapest-Kelenföldig csak vasár- és ünnepnap előtti köznapokon közlekedik.
7) Csak hétfőn és ünnepnap utáni köznapokon közlekedik.
8) Csak hétköznapokon közlekedik.

A vonatok érkezése Budapest-Józsefvárosra. Table with columns: vonal-szám, óra, percre, vonat neve, honnan, vonal-szám, óra, percre, vonat neve, honnan.

Heckenast Gusztáv zongoratermei. Budapest, csakis Gizella-tér 2. sz. Telefon: 1-69. DÖRR, IBACH, WERNER zongorák egyedüli képviselője.

FARSANGI CZIKKEK! Alarczok, dominó-alarczok, papírsapkák s öltönyök, tánczútrák, tánczrendek, kottilionok, tréfás tízjátékok, ruhadíszek, kosztümkellékek, állatfejek. EMMERLING ADOLF BUDAPEST, IV., GRÓF KAROLYI-U. 26. Árjegyzék ingyen!!

Ágytollak! 5 kiló uj, 16 faszott, pormentes K 9-90, 5 kiló jobb K 12-120, 5 kiló fehér, pelyhes-puha faszott K 19-190, 24-240, 5 kiló hófehér, pelyhes-puha faszott K 30-300, 38-380, 42-420. KÉSZ ÁGYAK. Sachsel Benedek, Lobos 60. Pilsen mellett, (Csehország.)

Kötörök, sajtolók. homok- és kavicsmosógépek, betonlomb- és falatógéplagyártó-gépek, tetőcserepyártó-gépek, formák: lépcsőformák, csövek, oszlopok stb. gyártására. Asbestpalagárak gépies berendezései L.C.M. ásványfestékek. Dr. Gaspary & Co. gépgyára Markranstádt, Leipzig mellett.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB NERVEVŰ ÓRAÉPLETE. Alapítva 1847. Brausweller János. ÓRAK, EKSZEREK 10-évi jótállással RÉSZLETFIZETÉSRE. Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan szabványosított.

ROZSNYAY PEPSIN BORA. Kellemes ízű, kiváló jó hatással az étvágytalanság, rendetlen emésztés és gyomorgyengeség ellen. Étkezés közben véve, megóvja a gyomor-terheléstől. Egy üveg ára 3 kor. 20 fill. Minden gyógyszertárban, valamint Rozsnyay Mátyás Arad, Szabadság-tér 8.

NAGYNYED-en lehet beszerezni kifogástalan minőségű Gyümölcsfaanyagokat Gyümölcs és Sétányfákat Sima gyökerekes és oltott SZŐLŐVESSZÖKET. Árjegyzék ingyen küldetnek.

FISCHER és Tsaifaiskolák és szőlőoltványtelepek Tulajdonosok: ifj. AMBRÓSI M. és Fischer L. örököszei.

CHINA EZÜST részletfizetésre Elek és Társa Rt. Bpest, IRODAK: V., Bálvány-u. 18. ÜZLET: VI., Andrassy-ut 1. Legújabb kimerítő nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Kívánatra postaköltség viselése ellenében megtekintésre is szállítunk.

HIRSCH és FRANK Budapest-Salgótarjánai Gépgyár és Vasöntő Részvénytársulat BUDAPEST, VI. KER., ARÉNA-UT 127. SZ. Kálán osztály téglagyári gépek. GYÁRT: faltéglát és oszerpajzotokat, téglagyártó és aszerpajzotokat, kályhák gépeket legújabb és legjobban bevált szerkesztésekben. Elvállalja anyagvizsgálatok kivételét és teljes téglagyári telepek létesítését. Torvek és költészet-szek díjtalanul. ELSŐRANGU REFERENCIÁK.

8 korona lefizetése egy hét alatt 4 főnyereményt nyerhet, ha nálunk 1 jelzalog-sorsjegycsoportot vásárol, mely a következő 5 elsőrendű sorsjegyből áll: főnyeremény K 1 konvertált magyar jelzalog-sorsjegy 1.000.000 1 Erzsébet szanatórium-sorsjegy 40.000 1 Magyar Vörös Kereszt-sorsjegy 30.000 1 Budapesti Bazilika-sorsjegy 30.000 1 József-sorsjegy 20.000

Évenként 14 húzás 2 millió 800.000 K 45 MILLIÓ KORONA összegű nyeremények kerülnek kisorsolásra. A sorsjegyek mindegyike feltétlenül kihúzhatók. Mindezen 5 sorsjegyre csak havi 8 K-át fizet 48 hónapra. Keresztül a azután megkapja az eredeti sorsjegyet. A nyeremények a részleteknek pontos betartása esetén az Ön kizárólagos tulajdonát képezik. Kijelölje be tehát nekünk postautalványon azonnal az első havi részletet 8 K-át és megkapja az 1888. évi XXXI. t.-ez. alapján kiállított a fenti 5 sorsjegy sorozatát és számat tartalmazó részleteket, amelyekkel a

kizárólagos nyeresi és tulajdonjogot már a következő 4 húzásban élvezni: február 25-én konvertált jelzalog-sorsjegy, február 28-án magyar vörös kereszt-sorsjegy, március 2-án Erzsébet szanatórium-sorsjegy, március 2-án Erzsébet szanatórium-sorsjegy. Ha az első 2 részletet, összesen 16 koronát egyszerre beküldi, akkor 3 részletet nyugtázzunk, vagyis a 3. részletet ingyen van. Sorolási értesítőt minden húzás után felszólítás nélkül is rögtön küldünk.

Fővárosi Váltakozó Társaság ADLER ÉS TÁRSA Budapest, V., Sas-utca 25. Alapítva 1874-ben.

Legközelebbi húzás már febr. 25.

Technikum Mittweida. Igazgató: A. Holst, tanár. Szász királyság. Magasabb műszaki tanintézet az elektro- és gép-technikai terén. Külön osztály: mérnök, technikusok és művezetők részére. Elektrotechnikai és gépészeti laboratórium. Tanulmányi melléklet. Legújabb és legfejlettebb műszerek. Programok stb. díjtalanul a titkárság által.

VEZETÉK NÉLKÜLI

100 gyertyafény erős, óránkénti világításra 3-5 fillérbe kerül, nincs kandóca, bárhová vihető és semmi körülményt kizárólag nem robbanhat.

ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁS
megtekinthető, minden vételkötelezettség nélkül

Wiktorin és Társa Bpest,
VIII. kerület, Baross-utca 1. szám.
Arjegyék ingyen és bérmentve.

legjobb növényekből előállított

TEA, háziszor
gyanánt idegbetegségeknek eredményel használható!

sen tea hatása: idegmegnyugtató, fájdalomcsillapító, vícképző, görcsöket megoldó, álomhozó, a test-erős és közérzet emelő és az emésztést is elősegíti. A valódi tea kínárlóg csak a cs. és kir. udvari és főhercegi kamarai szállítónál,

JULIUS BITTNER
gyógyászernél

Reichenau Nid. Ost. kapható.

Egy doboz ára használati utasítással 3 K. Beszerzhető gyógyszerárakban, ahol nem kapható, 3.-kor előzetes bekládése mellett bérmentve a készítőnél.

Mit kiabál?

hiszen mindenki tudja már, hogy a

MÁGNÁS

CIPŐKRÉM
Minősége kitűnő
punyt, tisztít, fényesít.

Gyártja: **HERCZEG és GEIGER**
Csász. és kir. udvari szállító Budapest.
KAPHATÓ MINDENÜTT.

Knuth Károly
mérnök és gyáros

Cs. és kir. fensége József főh. udv. száll. Gyár és iroda: Budapest, VII., Garay-u. 10.

Központi víz-, lég- és gőzfűtések, léghűtés- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szilvanyit, vízszintmérő emelőgépek stb. — Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készítenek

ERDŐSÍTÉSRE

alkalmas minőségben (díjmentesen csomagolva és a kőitől vasúti állomásra feladva) Mártírház-nagyból készített akác-csemeték 1-3 éves, ezekenkint 5-40 K-ért. Gedicsa-csemeték 1-2 éves, ezekenkint 4-10 koronáért kapható.

DOBOS IMRE ny. főszoigabíró utódja, **DOBOS LASZLO** facsemete telepház, KÖTÁJ, Szabolcs m. (vasut, posta, telefon helyben). Arjegyék kívánatra ingyen küldetik.

MEGHIVÓ.

A Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársulat folyó évi február hó 21-én délelőtt 11 órakor tartja Budapesten, V., Arany János-utca 25. szám alatti levő központi irodahelyiségekben

XLVI. rendes évi közgyűlést, melyre az igazgatóság a t. c. részvényeseket ezennel tisztelettel meghívja.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1913-ik üzleti évről;
2. 1913-ik év zárszámadásának előterjesztése, határozat ezek felett és az 1913-iki osztalék megállapítása;
3. Felmentvény megadása az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak.

Budapest, 1914. évi január hó 31-én.

Az igazgatóság.

Felkérjük azon t. c. részvényeseket, kik a közgyűlésen résztvenni akarnak, hogy a részvényeiket a részvényekkel együtt f. évi február hó 13-ig bezárólag vagy a társulat fent jelzett helyén levő központi pénztárnál vagy pedig Wienben a K. K. priv. allg. österr. Boden Credit-Anstalt-nál (L. Teinfaltstrasse 6.) tegyék le. 25 részvény egy szavazatra jogosít.

Értesítjük egyúttal a t. c. részvényeseket, hogy alapszabályaink értelmében az évi mérleg az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentéssel együtt f. évi február hó 13-tól kezdve a társulat központi irodájában rendelkezésre áll.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

TORLEY

GOÖT AMERICAN

Aranyérem, Wien 1912.

IDEGGYÖNGE FÉRFIAK

elgyöngült erejüknök visszatérését elősegítik az

EVATON-TABLETTÁK

által. Kérje az orvosi véleménygyűjteményt. Minta K. 4.20, 1/2 karton K. 10., egész karton K. 18. utánvétel vagy az összeg előzetes bekládése ellenében:

St. Markus-Apotheké, Wien, Hauptstrasse 130

Főlelként: Hunnia-gyógyszertár Budapest, VII. ker. Erzsébet-kört. 56. — Török József Budapest, Király-utca 12. sz. — Kapható minden gyógyszerárban.

„Altwater“ Gessler Budapest.

Kocslárucsnok
Budapest, IX., Köztelek-utca 4.

A monarchia legnagyobb kocstraktára. Arjegyék ingyen.

KELETI

Beszt. IV., Korosszeres-utca 14/16. sz. (Dr. Szapary-udvar.)

A cég saját gyártmányú és külföldi különlegesekkel: Nőkötők az összes altesti bántalmak ellen. Erősebb pártól fűzők és melltartók aptermetűnk részére, valamint kiegyenlítő fűzők fordó nővédek számára. Cs. és kir. szab. nérvkötők. Gyermektartók. Hygienikus havihajlították. Gummitartók. A legkiválóbb francia és amerikai női övezet különlegességek. Ujj Akto Vagina! Spray. Ujj Irrigátorok, bidék, valamint az összes beteggyógyászati cikkek. — Csak szakavatott női kiszolgálás. — Mérésüket és polgári árak

Képes arjegyék ingyen és bérmentve

VASÁRNAPI UJSÁG

8. SZ. 1914. (61. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. BUDAPEST, FEBRUÁR 22.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11. Egyes szám 20 korona. A Világkrónika-val Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Ára 40 fillér. Előfizetési feltételek: Egészévre — 20 korona. Félévre — 10 korona. Negyedévre — 5 korona. A Világkrónika-val negyedévenként 1 koronával több. Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldij is eszolandó.

VALONA VÁROSA, AZ IDEIGLENES ALBÁN KORMÁNY SZÉKHELYE.